

บทที่ 3

ความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการกับบริการโทรคมนาคม

3.1 วัตถุประสงค์ของความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ

ในปัจจุบันการค้าบริการเป็นประเด็นที่สำคัญในสภาวะสังคมโลกปัจจุบัน โดยเฉพาะการค้าบริการโทรคมนาคม ซึ่งแต่เดิมการค้าบริการยังขาดกฎเกณฑ์หรือกติกาในการค้าบริการระหว่างประเทศ จนกระทั่งในปัจจุบันได้มีการก่อตั้งองค์การการค้าโลก (World Trade Organization : WTO) ขึ้นหลังจากที่การเจรจาการค้าพหุภาคีรอบอุรุกวัยได้เสร็จสิ้นลง โดยให้ความตกลงในการก่อตั้งองค์การการค้าโลกมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม ค.ศ. 1995 จึงทำให้องค์การการค้าโลกมีฐานะเป็นองค์การระหว่างประเทศเพื่อดูแลความสัมพันธ์ทางการค้าบริการระหว่างประเทศสมาชิกให้เป็นไปตามความตกลงและตราสารต่างๆ¹ โดยหนึ่งในความตกลงทางการค้าที่มีความสำคัญก็คือความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ (General Agreement on Trade in Services : GATS) ซึ่งตามอารัมภบทของความตกลงดังกล่าวมีลักษณะดังนี้ “สมาชิก

ยอมรับ ความสำคัญของการค้าบริการที่เพิ่มขึ้นต่อความเจริญและการพัฒนาของเศรษฐกิจโลก

¹ อรุณ ภาณุพงศ์, “จาก GATT สู่ WTO”, วารสารนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 25, (กันยายน 2538, หน้า 441.

ประสงค์ สร้างโครงสร้างพหุภาคีของหลักการและกฎเกณฑ์สำหรับการค้าบริการ เพื่อขยายการค้าภายใต้เงื่อนไขของความโปร่งใส และการเปิดเสรีแบบก้าวหน้าตามลำดับ และโดยวิถีทางของการสนับสนุนความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจของประเทศคู่ค้าทั้งหลาย และการพัฒนาของประเทศกำลังพัฒนา

ปรารถนา การบรรลุถึงการเปิดเสรีการค้าบริการที่สูงขึ้นแบบก้าวหน้าเป็นลำดับ โดยผ่านการเจรจาพหุภาคีรอบที่ประสบความสำเร็จ โดยมุ่งที่จะสนับสนุนผลประโยชน์ของประเทศสมาชิกทั้งหมดบนพื้นฐานของผลประโยชน์ร่วมกัน และเพื่อประกันความสมดุลทั้งหมดของของสิทธิและพันธกรณี ขณะเดียวกันจะต้องยึดมั่นวัตถุประสงค์นโยบายแห่งชาติที่มีอยู่

ยอมรับ สิทธิของประเทศสมาชิกที่จะออกกฎระเบียบและแนะนำกฎระเบียบใหม่ๆ มาใช้กับการให้บริการภายในดินแดนของตน เพื่อที่จะเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของนโยบายแห่งชาติ และความจำเป็นพิเศษของประเทศกำลังพัฒนาที่จะใช้สิทธินี้ โดยคำนึงถึงระดับของกฎระเบียบเรื่องการบริการที่มีอยู่ซึ่งแตกต่างกันในประเทศต่างๆ

ปรารถนา ที่จะเอื้ออำนวยในการมีส่วนร่วมที่เพิ่มมากขึ้นของประเทศกำลังพัฒนา ในการค้าบริการ และการขยายการส่งออกบริการของตน รวมทั้งการทำให้ความสามารถในการบริการภายในประเทศของตนมีประสิทธิภาพ และความสามารถในการแข่งขันของตนให้เข้มแข็งขึ้น

ใช้การพิจารณาเป็นพิเศษ สำหรับอุปสรรคที่รุนแรงสำหรับประเทศด้อยพัฒนา เมื่อพิจารณากับสภาวะการณ์ทางเศรษฐกิจที่พิเศษ และการพัฒนาการค้าและความจำเป็นทาง

การเงินของประเทศเหล่านั้น”²

ดังนั้นเมื่อพิจารณาตามอารัมภบทข้างต้นของความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้า
บริการจะพบว่ามีวัตถุประสงค์ที่สำคัญดังนี้ คือ

1. ขยายการค้าบริการโดยใช้หลักการค่าเสรีภายใต้เงื่อนไขของความโปร่งใส

² “Members,

Recognizing the growing importance of trade in services for the growth and development of the world economy ;

Wishing to establish a multilateral framework of principles and rules for trade in services with a view to the expansion of such trade under conditions of transparency and progressive liberalization and as means of promoting the economic growth of all trading partners and the development of developing countries ;

Desiring the early achievement of progressively higher levels of liberalization of trade in services through successive rounds of multilateral negotiations aimed at promoting the interests of all participants on a mutually advantageous basis and at securing an overall balance of rights and obligations, while giving due respect to national policy objectives ;

Recognizing the right of Members to regulate, and to introduce new regulations, on the supply of services within their territories in order to meet national policy objectives and, give asymmetries existing with respect to the degree of development of services regulations in different countries, the particular need of developing countries to exercise this right ;

Desiring to facilitate the increasing participation of developing countries in trade in services and the expansion of their service exports including, inter alia, through the strengthening of their domestic services capacity and its efficiency and competitiveness ;

Taking particular account of the serious difficulty of the least-developed countries in view of their special economic situation and their development, trade and financial needs ;

Hereby agree as follows” WTO, General Agreement on Trade in services, Department of Business Economics, Ministry Commerce, (October 1995), p. 1.

และการเปิดเสรีตามลำดับ

2. สร้างความเสมอภาคในเรื่องของสิทธิและหน้าที่ เพื่อประโยชน์ซึ่งกันและกัน โดยคำนึงถึงวัตถุประสงค์นโยบายของชาติ

3. สิทธิของรัฐในการออกระเบียบ เพื่อตอบสนองนโยบายของรัฐและระดับของการพัฒนาภูมิภาคในเรื่องการค้าบริการในประเทศต่างๆ โดยเฉพาะประเทศกำลังพัฒนาดังนั้นเท่ากับว่าภูมิภาคในการค้าบริการระหว่างประเทศจะต้องเคารพต่อกฎหมายภายในประเทศ

4. การเอื้ออำนวยให้ประเทศกำลังพัฒนามีส่วนร่วมในการค้าบริการเพิ่มมากขึ้น และขยายการค้าบริการเพื่อส่งออก และจะต้องคำนึงถึงอุปสรรคของประเทศด้อยพัฒนา

โดยที่วัตถุประสงค์ดังกล่าวจะแฝงอยู่ในหลักการของความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ ซึ่งผู้เขียนจะนำหลักการของความตกลงดังกล่าวมาพิจารณาร่วมกับภาคผนวกว่าด้วยการโทรคมนาคม เพื่อที่จะได้นำไปสู่แนวทางในการใช้และการปฏิบัติตามพันธกรณีของประเทศสมาชิก ต่อไป

3.2 โครงสร้างและขอบเขตของความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการที่ใช้บังคับ

โทรคมนาคม

จากการที่ความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการเป็นส่วนหนึ่งของกรมสารสุดท้าย (Final Act) อันเป็นผลจากการเจรจาหลายฝ่ายรอบอุรุกวัยนั้น ความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ จะมีโครงสร้างแบ่งออกเป็น 3 ส่วนใหญ่ๆ คือ

1. กรอบความตกลง คือ ตัวความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการเองที่กำหนดพันธกรณีหลักที่รัฐสมาชิกจะต้องปฏิบัติ เช่น การปฏิบัติเยี่ยงชาติที่ได้รับความอนุเคราะห์ซึ่งความโปร่งใส ฯลฯ

2. ภาคผนวก ระบุสถานการณ์ของบริการบางสาขาที่ต้องมีข้อกำหนดเป็นพิเศษเพิ่มเติมจากความตกลง เช่น ภาคผนวกว่าด้วยการโทรคมนาคม ฯลฯ

3. ตารางข้อผูกพันเฉพาะของประเทศสมาชิกต่างๆ ที่เปิดตลาดบริการสาขาต่างๆ ของตนให้กับสมาชิกอื่น

นอกจากโครงสร้างที่ผู้เขียนกล่าวข้างต้นแล้ว ความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการยังมีขอบเขตตามเนื้อความข้อ 1(1)ของความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ กำหนดให้ในความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการมาบังคับใช้กับมาตรการของรัฐสมาชิกที่มีผลต่อการค้าบริการ ซึ่งคำว่า มาตรการของสมาชิกที่มีผลต่อการค้าบริการตามนิยามที่กำหนดไว้ในข้อ 28 (ซี) “ มาตรการของสมาชิกซึ่งมีผลต่อการค้าบริการ ” รวมถึง มาตรการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ (1) การซื้อ การชำระเงินหรือการใช้บริการ (2) การเข้าถึง และการใช้บริการที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการซึ่งสมาชิกอื่นๆ ต้องการให้เสนอต่อสาธารณะโดยทั่วไป (3) การปรากฏตัวของบุคคล รวมทั้งการจัดตั้งทางพาณิชย์ของสมาชิกเพื่อการให้บริการในอาณาเขตของสมาชิกอื่น จะแปลความได้ว่า ให้ในความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการมาบังคับใช้กับการซื้อ การชำระเงินและการใช้บริการ การเข้าถึงและการใช้บริการที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการซึ่งสมาชิกอื่นๆ ต้องเสนอต่อสาธารณะโดยทั่วไป การปรากฏตัวของบุคคล รวมทั้งการจัดตั้งทางพาณิชย์

และเมื่อความหมายดังกล่าวมาบังคับใช้กับภาคผนวกว่าด้วยการโทรคมนาคม ข้อ 1³ กำหนดให้

“ ขอบเขต

(เอ) ภาคผนวกนี้จะใช้กับมาตรการทั้งปวงของสมาชิก ที่มีผลต่อการเข้าถึงและการใช้บริการ และเครือข่ายการสื่อสารโทรคมนาคมสาธารณะ

(บี) ภาคผนวกนี้จะไม่ใช้กับมาตรการที่มีผลต่อการกระจายเสียงรายการทางวิทยุหรือโทรทัศน์ผ่านระบบเคเบิลทีวี หรือคลื่นวิทยุ...”

จึงสามารถสรุปว่า ความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการจะนำไปใช้บังคับกับ

³ Article 1 “Recognizing the specificities of the telecommunications services sector... with the objective of elaborating upon the provisions of the Agreement with respect to measures affecting access to and use of public telecommunications transport networks and services. Accordingly, this Annex provides notes and supplementary provisions to the Agreement”

WTO, General Agreement on Trade in Services, Department of Business Economics, Ministry Commerce, (October 1995), p. 2.

กฎหมาย ข้อกำหนด วิธีดำเนินการทางการบริหาร ที่มีผลต่อการค้าบริการโทรคมนาคมและที่มีผลต่อการเข้าถึงและการใช้เครือข่ายสื่อสารโทรคมนาคมสาธารณะที่ออกโดยรัฐสมาชิก ซึ่งไม่รวมถึงกฎหมาย ข้อกำหนด วิธีดำเนินการที่เกี่ยวกับการเข้าถึงและการใช้เครือข่ายการกระจายเสียงรายการทางวิทยุหรือโทรทัศน์ผ่านระบบเคเบิลทีวีหรือคลื่นวิทยุ อย่างไรก็ตาม ใดๆก็ดี เนื่องจากความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ ไม่ได้กำหนดว่าเครือข่ายการสื่อสารโทรคมนาคมสาธารณะดังกล่าวต้องเป็นของรัฐเท่านั้น ดังนั้นการให้บริการหรือเครือข่ายสื่อสารโทรคมนาคมนั้นอาจเป็นของรัฐหรือเอกชนก็ได้ เพียงแต่จะต้องมีลักษณะเป็นบริการหรือเครือข่ายสื่อสารโทรคมนาคมสาธารณะเท่านั้น

และสำหรับบริการและเครือข่ายโทรคมนาคมที่ให้บริการตามอำนาจหน้าที่ของรัฐบาล ซึ่งมีได้อยู่บนพื้นฐานของการให้บริการโทรคมนาคมในเชิงพาณิชย์แล้ว จะไม่ถือว่าเป็นบริการโทรคมนาคมที่อยู่ภายใต้ข้อบังคับของความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ เนื่องจากเป็นบริการโทรคมนาคมที่มีได้อยู่ภายใต้เงื่อนไขของการแข่งขันการให้บริการ⁴

และสำหรับรูปแบบการให้บริการ (“ การให้บริการ ” ตามนิยามข้อ 28 (บี) หมายความว่ารวมถึง การผลิต การแจกจ่าย การตลาด การขายและการส่งมอบบริการ) ตามความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการข้อ 1(2) กำหนดไว้ 4 รูปแบบ คือ

1. การให้บริการข้ามเขตแดน (Cross border supply) หมายถึงการค้าบริการโดยผู้ให้บริการและผู้รับบริการอยู่คนละประเทศ เช่น การเรียกโทรศัพท์ทางไกล
2. การให้บริการภายในประเทศแต่ผู้ให้บริการมาจากรัฐสมาชิกอื่น (Consumption abroad) หมายถึง การค้าบริการโดยบุคคลธรรมดา หรือนิติบุคคลจากประเทศหนึ่งเข้าไปใช้บริการในอีกประเทศหนึ่ง เช่น การท่องเที่ยว
3. การให้บริการภายในประเทศโดยนิติบุคคลซึ่งเป็นผู้แทนทางการค้าของผู้ให้บริการจากรัฐสมาชิกอื่น (Commercial presence) หมายถึงการค้าบริการโดยผู้ประกอบการจากประเทศหนึ่งเข้ามาจัดตั้งธุรกิจอีกประเทศหนึ่ง เช่น สาขาของธนาคาร

⁴ Pierre Sauve, “Assessing the General Agreement on Trade in Services, Half-Full or Half Empty?”, *Journal of World Trade* 29 (August 1995), p. 128 .

4. การให้บริการภายในประเทศโดยบุคคลธรรมดาซึ่งเป็นผู้แทนทางการค้าของผู้ให้บริการจากรัฐสมาชิกอื่น (Presence of natural person) หมายถึง การค้าบริการโดยบุคคลธรรมดาจากประเทศหนึ่งเข้าไปให้บริการในอีกประเทศหนึ่ง เช่น บริการที่ปรึกษา⁵

รูปแบบการให้บริการดังกล่าวเป็นการกำหนดรูปแบบการให้บริการอย่างกว้างๆ ที่ผู้ให้บริการจากรัฐสมาชิกจะเลือกใช้เท่าที่ไม่ขัดกับตารางข้อผูกพันที่รัฐสมาชิกนั้นผูกพันไว้

3.3 พันธกรณีตามความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการที่เกี่ยวกับบริการ

โทรคมนาคม

กฎเกณฑ์และหลักการต่างๆ ที่ปรากฏอยู่ในความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ จะสามารถปรับใช้ได้กับสาขาบริการต่างๆ ที่อยู่ในภาคผนวก ซึ่งสาขาหนึ่งที่สำคัญคือ สาขาบริการโทรคมนาคม โดยเป็นการกำหนดสิทธิและหน้าที่ต่างตอบแทน และกฎเกณฑ์ข้อบังคับ เพื่อให้เกิดวินัยในการค้าบริการ โดยรัฐสมาชิกทุกประเทศจะต้องปฏิบัติตามพันธกรณีที่กำหนดเอาไว้ เพื่อก่อให้เกิดการบรรลุถึงวัตถุประสงค์ของการเปิดเสรีทางการค้าบริการอย่างทั่วถึงกัน แต่ขณะเดียวกันก็มีข้อยกเว้นสำหรับรัฐสมาชิก เช่น ประเทศกำลังพัฒนา ประเทศด้อยพัฒนา (ประเทศพัฒนาน้อยที่สุด) เพื่อให้ประเทศดังกล่าวได้มีการเตรียมพร้อมที่จะเปิดเสรีการค้าบริการโทรคมนาคมอย่างเป็นลำดับและเป็นขั้นตอน ด้วยเหตุดังกล่าวนี้ผู้เขียนใคร่จะพิจารณาถึงพันธกรณี และข้อยกเว้นตามความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการประกอบกับภาคผนวกว่าด้วยการโทรคมนาคม ดังต่อไปนี้คือ

3.3.1 พันธกรณีตามข้อ 2 ในเรื่องหลักการประติบัติเยี่ยงชาติที่ได้รับความอนุเคราะห์ซึ่งที่บังคับใช้กับบริการโทรคมนาคม

ตามหลักการประติบัติเยี่ยงชาติที่ได้รับความอนุเคราะห์ซึ่ง สามารถจำแนกการพิจารณาออกได้เป็น 2 ลักษณะคือ

3.3.1.1 การประติบัติเยี่ยงชาติที่ได้รับความอนุเคราะห์ซึ่งโดยทั่วไป การประติบัติเยี่ยงชาติที่ได้รับความอนุเคราะห์ซึ่งตามข้อ

⁵ Ibid., p. 128.

2 (1)⁶ ของความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ กำหนดให้

“ในส่วนที่เกี่ยวกับมาตรการใดที่ครอบคลุมในความตกลงนี้ สมาชิกแต่ละรายจะให้การปฏิบัติแก่การบริการและผู้ให้บริการของสมาชิกอื่นใดที่เป็นการอนุเคราะห์ที่ไม่ด้อยไปกว่าที่ตนให้การปฏิบัติแก่บริการและผู้ให้บริการที่คล้ายคลึงกันของรัฐสมาชิกอื่นใดในทันที และโดยไม่มีเงื่อนไข”

จากหลักประติบัติเยี่ยงชาติที่ได้รับความอนุเคราะห์ยิ่งดังกล่าว ข้างต้น สามารถพิจารณาได้ 2 ประการ

3.3.1.1.1 ขอบเขตของการประติบัติเยี่ยงชาติที่ได้รับความอนุเคราะห์ยิ่ง

โดยถ้อยคำตามข้อ 2 (1) ที่ว่า “มาตรการใดๆ ที่ครอบคลุมในความตกลงนี้” จะตกอยู่ภายใต้ขอบเขตของผลการประติบัติเยี่ยงชาติที่ได้รับความอนุเคราะห์ยิ่ง และในข้อ 1 (1) ของความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการในถ้อยคำที่ว่า “ความตกลงนี้มีผลใช้บังคับกับมาตรการของสมาชิกที่มีผลต่อการค้าบริการ” โดยเน้นคำที่ว่า “มาตรการโดยสมาชิก” หมายถึงมาตรการที่ใช้โดย (1) รัฐบาลหรือหน่วยงานที่มีอำนาจ ของส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคหรือส่วนท้องถิ่น และ (2) องค์กรที่มีชื่อของรัฐบาลซึ่งใช้อำนาจที่ได้รับมอบหมายจากรัฐบาล หรือหน่วยงานที่มีอำนาจจากส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค หรือส่วนท้องถิ่น และถ้อยคำที่ใช้ว่า “บริการ” หมายความว่ารวมถึงบริการใดในสาขาใด นอกจากบริการที่ให้ตามอำนาจหน้าที่ของรัฐบาล โดยการค้าบริการจะมีรูปแบบการให้บริการตามข้อ 1 (2) ของความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ 4 รูปแบบ อันได้แก่ การให้บริการข้ามเขตแดน การให้บริการภายในประเทศแต่ผู้ให้บริการมาจากรัฐสมาชิกอื่น การให้บริการภายในประเทศโดยนิติบุคคลซึ่งเป็นผู้แทนทางการค้าของผู้ให้บริการจากรัฐสมาชิกอื่น

⁶ Article 2 (1) “With respect to any measure covered by this Agreement, each Member shall accord immediately and unconditionally to services and service suppliers of any other Member treatment no less favourable than that it accords to like services and service suppliers of any other country.”

WTO, General Agreement on Trade in Services, Department of Business Economics, Ministry Commerce, (October 1995) , p. 3.

และการให้บริการภายในประเทศโดยบุคคลธรรมดาซึ่งเป็นผู้แทนทางการค้าของผู้ให้บริการจากรัฐสมาชิกอื่น

ดังนั้นจึงเห็นได้ว่าขอบเขตของหลักประติบัติเยี่ยงชาติที่ได้รับความอนุเคราะห์ยิ่ง จะมีผลใช้กับมาตรการของรัฐสมาชิกที่มีผลต่อการค้าบริการในสาขาบริการใดๆ ซึ่งจะผ่านรูปแบบการให้บริการ 4 รูปแบบดังที่กล่าวข้างต้น โดยมีข้อยกเว้นหรือข้อจำกัดหลักประติบัติเยี่ยงชาติที่ได้รับความอนุเคราะห์ยิ่งในข้อ 2 (2) และในข้ออื่นๆ ของความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ นอกจากนี้แล้วหลักประติบัติเยี่ยงชาติที่ได้รับความอนุเคราะห์ยิ่งยังแฝงตัวในข้อบทต่างๆ ของความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการในลักษณะเป็นเครื่องมือทางกฎหมายในการสนับสนุน เช่น ข้อ 8 การให้บริการของผู้ผูกขาดการให้บริการในตลาดของรัฐสมาชิกแต่ละรัฐ จะต้องไม่กระทำการในลักษณะที่ไม่สอดคล้องกับข้อตกลงของรัฐสมาชิกภายใต้ข้อ 2 และข้อผูกพันเฉพาะอื่นๆ ข้อ 5 (เอ) ภาคผนวกว่าด้วยการโทรคมนาคมในเรื่องการเข้าถึงและการใช้การบริการและเครือข่ายการสื่อสารโทรคมนาคมสาธารณะ ซึ่งจะต้องสอดคล้องกับผู้ให้บริการใดๆ ของรัฐสมาชิกอื่นใดตามข้อกำหนดและเงื่อนไขที่สมเหตุสมผลและไม่เลือกปฏิบัติ⁷ เป็นต้น

3.3.1.1.2 พันธกรณีและสิทธิตามหลักประติบัติเยี่ยงชาติที่ได้รับความอนุเคราะห์ยิ่ง

พันธกรณีและสิทธิตามหลักประติบัติเยี่ยงชาติที่ได้รับความอนุเคราะห์ยิ่งในข้อ 2 (1) จะแสดงให้เห็นว่ารัฐสมาชิกแต่ละรัฐจะมีบทบาท 2

⁷ Article 5 (A) "Each Member shall ensure that any service supplier of any other Member is accorded access to and use of public telecommunications transport networks and services on reasonable and non-discriminatory terms and conditions, for the supply of a service included in its schedule. This obligation shall applied, Inter alla, through paragraphs (B) through (F)."

WTO, General Agreement on Trade in Services, Department of Business Economics, Ministry Commerce, (October 1995), p. 35.

บทบาท คือ บทบาทในฐานะผู้ให้และบทบาทในฐานะผู้รับ⁸ หมายถึง การอนุญาตโดยปราศจากเงื่อนไขแก่บริการหรือผู้ให้บริการของรัฐสมาชิกอื่น ผู้ให้บริการของรัฐสมาชิกอื่น ๆ จะสามารถอ้างสิทธิในการที่จะได้รับการปฏิบัติเยี่ยงชาติที่ได้รับความอนุเคราะห์ยิ่งได้ทันทีและปราศจากเงื่อนไข ซึ่งจะเป็นการก่อให้เกิดความสมดุลในเรื่องพันธกรณีและสิทธิระหว่างรัฐสมาชิกด้วยกันและตามข้อ 2 (1) ที่มีถ้อยคำว่า “ในทันที” หมายถึงรัฐสมาชิกผู้รับจะได้สิทธิตามหลักปฏิบัติเยี่ยงชาติที่ได้รับความอนุเคราะห์ยิ่งทันทีที่รัฐผู้ให้ได้ให้การปฏิบัติกับรัฐอื่น ๆ ซึ่งรัฐอื่น ๆ อาจจะเป็นรัฐสมาชิกของความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการหรือไม่ก็ได้ โดยไม่คำนึงว่าจะเป็นการขยายผลประโยชน์ไปสู่รัฐอื่นทั้งในอดีตและในอนาคตที่ความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการจะมีผลใช้บังคับ ดังถ้อยคำของข้อตกลงความเข้าใจเกี่ยวกับบริการทางการเงิน (Preamble of Understanding on Commitments in Financial Services) ที่กล่าวว่า

“... since the purpose of clause is to place the beneficiary State on an equal footing with Third States, it would be an act of bad faith to confine that equality to future legal situations. A pro futuro clause or a clause directed towards the past cannot be deemed to exist unless it worded in unequivocal fashion. Otherwise, the clause must extend to the beneficiary all advantages granted both in the past and in the future.”⁹

นอกจากนี้แล้วคำว่า “เป็นการอนุเคราะห์ที่ไม่ด้อยไปกว่า” หมายถึงลักษณะ 2 ประการด้วยกันคือ ประการที่ 1 รัฐสมาชิกผู้ให้ได้ใช้หลักปฏิบัติเยี่ยงชาติที่ได้รับความอนุเคราะห์ยิ่งกับรัฐผู้รับโดยเสมอภาคและเท่าเทียมกันกับรัฐอื่น ๆ และประการที่ 2 รัฐสมาชิกผู้ให้ได้ใช้หลักปฏิบัติเยี่ยงชาติที่ได้รับความอนุเคราะห์ยิ่งกับรัฐผู้รับมากกว่าที่ให้กับรัฐอื่น ๆ อย่างไรก็ตามการใช้หลักปฏิบัติเยี่ยงชาติที่ได้รับความอนุเคราะห์ยิ่งนั้น โดยขั้นพื้นฐานแล้วจะชี้เฉพาะกับรัฐสมาชิกที่มีความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทั้งในทัศนะทางกฎหมายและในทางความเป็นจริง แต่เมื่อเราพิจารณาถึงความ

⁸ Yi Wang, “Most-Favoured-Nation Treatment under the General Agreement on Trade in Services - and Its Application in Financial Services”, *Journal of World Trade* 30 (February 1996), p.95.

⁹ *Ibid.*, p.96.

เป็นจริงแล้วกลับพบว่ารัฐสมาชิกของประเทศกำลังพัฒนาและประเทศพัฒนาน้อยที่สุด มิได้มีความเสมอภาคและเท่าเทียมกันกับรัฐสมาชิกประเทศพัฒนาแล้ว เนื่องจากรัฐสมาชิกดังกล่าว มีความอ่อนแอในด้านโครงสร้างพื้นฐานสาธารณูปโภค การคลังและการเมือง¹⁰

3.3.1.2 ข้อยกเว้นหลักประติบัติเยี่ยงชาติที่ได้รับความอนุเคราะห์ยิ่ง

ข้อยกเว้นหลักประติบัติเยี่ยงชาติที่ได้รับความอนุเคราะห์ยิ่ง สามารถจำแนกได้ 2 ประการ ประการที่ 1 ข้อยกเว้นทั่วไปที่จะแบ่งตัวอยู่ในขอบเขตต่างๆ ของความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ เช่น ข้อ 2 (3) การให้ประโยชน์สำหรับการค้าบริการภายในเขตแดนที่ติดกันสำหรับการบริการซึ่งผลิตและบริโภคในท้องถิ่น จะไม่เท่ากับหลักประติบัติเยี่ยงชาติที่ได้รับความอนุเคราะห์ยิ่งมาใช้ ข้อ 12 การจัดซื้อโดยรัฐจะถูกยกเว้นออกจากข้อ 2 เป็นต้น สำหรับประการที่ 2 คือข้อยกเว้นเฉพาะภายใต้ข้อ 2 (2)¹¹ ของความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ กำหนด

“สมาชิกอาจคงไว้ซึ่งมาตรการซึ่งไม่สอดคล้องกับวรรค 1 ได้ หากได้มีการระบุมตรการเช่นนั้นไว้ในภาคผนวกว่าด้วยข้อยกเว้นตามข้อ 2 และเป็นไปตามเงื่อนไขของภาคผนวกนั้น”

ซึ่งเมื่อพิจารณาจากขอบเขตดังกล่าวแล้ว จะพบว่าภายใต้ภาคผนวกว่าด้วยข้อยกเว้นตามข้อ 2 จะมีลักษณะขั้นตอนมากกว่าที่จะเป็นโดยเนื้อหา และในภาคผนวกดังกล่าวขึ้นอยู่กับรัฐสมาชิกแต่ละรัฐที่จะกำหนดข้อยกเว้นหลักประติบัติเยี่ยงชาติที่ได้รับความอนุเคราะห์ยิ่งไว้ในตารางของตน โดยมาตรการที่จะถูกกำหนดไว้ในภาคผนวกข้อยกเว้นตามข้อ 2 จะครอบคลุมเนื้อหาและจะมีเรื่องการทำหนดระยะเวลาด้วย ซึ่งข้อยกเว้นในภาคผนวกดังกล่าวจะได้รับการทบทวนว่าควรจะถูกยกเลิกหรือไม่โดยคณะมนตรี

¹⁰ Murray Gibbs and Michiko Hayashi, “Sectoral Issues and the Multilateral Framework for Trade in Services : an Overview”, Trade in Services : Sectoral Issues, (1989), p7.

¹¹ Article 2(2) A Member may maintain a measure inconsistent with paragraph 1 provided that such a measure is listed in, and meets the conditions of, the Annex on Article 2 Exemptions.”

WTO, General Agreement on Trade in Services, Department of Business Economics, Ministry Commerce, (October 1995), p. 3.

ว่าด้วยการค้าบริการ ที่จะทำหน้าที่ในการทบทวนในระยะเวลาไม่เกิน 5 ปี และโดยหลักการแล้วข้อยกเว้นดังกล่าวไม่ควรเกิน 10 ปี อย่างไรก็ตามข้อยกเว้นดังกล่าวจะเป็นข้อยกเว้นชั่วคราวเท่านั้น แต่ถ้ารัฐสมาชิกต้องการจะคงข้อยกเว้นหลักประติบัติเยี่ยงชาติที่ได้รับความอนุเคราะห์ยิ่งต่อไป ก็จะต้องขึ้นอยู่กับการเจรจาเปิดการค้าเสรีในรอบต่อไป¹²

ดังนั้นเมื่อนำข้อ 2 หลักประติบัติเยี่ยงชาติที่ได้รับความอนุเคราะห์ยิ่ง พิจารณารวมกับข้อ 5 (เอ) ของภาคผนวกว่าด้วยการโทรคมนาคมกำหนดว่า “สมาชิกแต่ละรายจะประกันว่า ผู้ให้บริการใดของสมาชิกอื่นใดจะเข้าถึงและใช้บริการและเครือข่ายการสื่อสารโทรคมนาคมสาธารณะได้ตามข้อกำหนดและเงื่อนไขที่สมเหตุสมผล และไม่เลือกปฏิบัติสำหรับการให้บริการที่รวมอยู่ในตารางของตน...” จะสรุปได้ว่า รัฐสมาชิกมีพันธกรณีที่จะต้องให้การปฏิบัติในทางกฎหมาย ขอบบังคับ แนวทางการดำเนินการบริหาร ที่มีผลต่อการค้าบริการโทรคมนาคมและมีผลต่อการเข้าถึงและการใช้บริการและเครือข่ายสื่อสารโทรคมนาคมสาธารณะแก่บริการและผู้ให้บริการของรัฐอื่นๆ โดยเสมอภาคและเท่าเทียมกัน แต่อย่างไรก็ดีสำหรับรัฐสมาชิกที่ยังไม่มีความพร้อมในการที่จะใช้การปฏิบัติดังกล่าวข้างต้นในการเปิดเสรีการให้บริการโทรคมนาคม ความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการก็แสดงให้เห็นความยืดหยุ่น ด้วยการให้รัฐสมาชิกที่ยังไม่มีความพร้อมกำหนดข้อยกเว้นที่จะไม่ใช้หลักการปฏิบัติดังกล่าวข้างต้นได้ในลักษณะเป็นการชั่วคราว และสำหรับในปัจจุบันนี้ได้มีการยกเว้นหลักประติบัติเยี่ยงชาติที่ได้รับความอนุเคราะห์ยิ่งในเรื่องการโทรคมนาคมพื้นฐาน (Basic Telecommunication) โดยจะมีการดำเนินการพิจารณาโทรคมนาคมพื้นฐานออกไปอีก 2 ปี หลังการปิดการเจรจาหลายฝ่ายรอบอุรุกวัย ด้วยการหยุดใช้หลักดังกล่าวกับการโทรคมนาคมพื้นฐานเป็นการชั่วคราว ซึ่งกลุ่มเจรจาว่าด้วยโทรคมนาคมพื้นฐาน (Negotiating Group on Basic Telecommunication: NGBT) จะต้องรายงานการเจรจาเกี่ยวกับโทรคมนาคมพื้นฐานต่อองค์การการค้าโลกให้ทราบภายในวันที่ 30

¹² Pierre Sauve, “Assessing the General Agreement on Trade in Services, Half-Full or Half Empty? ”, p. 130.

เมษายน ค.ศ. 1996¹³

3.3.2 พันธกรณีตามข้อ 5 ในเรื่องหลักการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจที่ บังคับใช้กับบริการโทรคมนาคม

โดยหลักการแล้วการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจจะมีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะใช้หลักปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ (คือการปฏิบัติต่อบริการและผู้ให้บริการของรัฐสมาชิกอื่นไม่ด้อยไปกว่าการปฏิบัติที่รัฐสมาชิกรับให้แก่การบริการและผู้ให้บริการที่คล้ายคลึงกับของตน) กับรัฐสมาชิกที่เข้าร่วมความตกลงเปิดเสรีการค้าบริการหรือความตกลงการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ และจะเลือกปฏิบัติ (Discrimination) ต่อบริการที่อยู่นอกความตกลงดังกล่าว เช่น ความตกลงการค้าเสรีอเมริกาเหนือ (The North American Free Trade Agreement : NAFTA) เป็นต้น¹⁴ ดังนั้นในการเจรจาการค้าหลายฝ่ายรอบอุรุกวัยได้สังเกตเห็นว่าความตกลงเปิดเสรีการค้าบริการหรือความตกลงในการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ จะเป็นอุปสรรคต่อการขยายการเปิดเสรีการค้าบริการ จึงได้กำหนดหลักการการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจไว้ในความตกลงทั่วไปว่าด้วย การค้าบริการข้อ 5 ว่าความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ จะไม่ห้ามรัฐสมาชิกในการเข้าร่วมกลุ่มทางเศรษฐกิจ และถ้ารัฐสมาชิกต้องการเข้าร่วมกลุ่มทางเศรษฐกิจแล้ว รัฐสมาชิกต้องมีพันธกรณีและการปฏิบัติในลักษณะดังต่อไปนี้

3.3.2.1 พันธกรณีและการปฏิบัติสำหรับรัฐสมาชิกทั่วไป

ความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการไม่ห้ามรัฐสมาชิก ทั้งที่เป็นประเทศพัฒนาแล้วและประเทศกำลังพัฒนาในการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ แต่การรวมกลุ่ม

¹³ G Russell Pipe, Uruguay Round Trade Agreement Provisions Affecting Telecommunications, Strategic Planning Unit International Telecommunication Union, Geneva, August 1994, p. 5.

¹⁴ Bernard Hoekman, Pierre Sauve, "Liberalizing Trade in Services", World Bank Discussion Paper 243 (June 1994) , p. ix.

ทางเศรษฐกิจดังกล่าวจะต้องมีลักษณะตามข้อ 5 (1) (เอ) และ (บี)¹⁵ ของความตกลง
ทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ กำหนดให้

“... (เอ) ครอบคลุมสาขาต่างๆ มากพอ และ

(บี) กำหนดไม่ให้มีหรือยกเลิกการเลือกปฏิบัติทั้งหมด
อย่างเห็นได้ชัดตามนัยของข้อ 17 ระหว่างภาคี ในสาขาที่ครอบคลุมอนุวรรค (เอ) โดย

(1) การยกเลิกมาตรการเลือกปฏิบัติที่มีอยู่ และ/หรือ

(2) การห้ามใช้มาตรการเลือกปฏิบัติใหม่หรือมาตรการ
ที่เลือกปฏิบัติมากขึ้น ไม่ว่าในขณะที่ความตกลง
นั้นมีผลใช้บังคับ หรือบนพื้นฐานของกำหนดเวลา
ที่สมควร ยกเว้นมาตรการที่ได้รับอนุญาตภายใต้
ข้อ 11, 12, 14 และข้อ 14 ทวิ ...”

หมายความว่า ข้อ 5(1) (เอ) เกี่ยวกับมิติภายในของความ
ตกลงการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ (The internal dimension of economic integration
agreement) ซึ่งความตกลงของการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจจะต้องมีลักษณะครอบคลุมสาขา
(หมายความว่าถึง จำนวนสาขา ปริมาณการค้าที่ได้รับผลกระทบและรูปแบบการค้าบริการ)
และสำหรับข้อ 5 (1) (บี) ได้ปรากฏให้เห็นถึงหลักการหยุดนิ่ง (Standstill) คือ กำจัด
มาตรการเลือกปฏิบัติที่มีอยู่ และห้ามการเพิ่มมาตรการใหม่ๆ ที่จะมีลักษณะเป็นการเลือก

¹⁵ Article (5) (A) “...has substantial sectoral coverage, and

(B) provides for the absence or elimination of substantially all
discrimination, in the sense of Article XVII, between or among the parties, in the
sectors covered under subparagraph (A), through :

(1) elimination of existing discriminatory measures, and/or

(2) prohibition of new or more discriminatory measures,

either at the entry into force of that agreement or on the basis of a reasonable time -
frame, except for measures permitted under Article XI, XII, XIV and XIV bis.

WTO, General Agreement on Trade in Services, Department of Business
Economics, Ministry Commerce, (October 1995), p. 5.

ปฏิบัติ¹⁶ อย่างไรก็ตามอาจมีลักษณะการเลือกปฏิบัติได้สำหรับมาตรการที่ได้รับอนุญาต ภายใต้ข้อ 11 การชำระเงินและการโอนเงิน, ข้อ 12 ข้อจำกัดเพื่อรักษาดุลการชำระเงิน, ข้อ 14 ข้อยกเว้นทั่วไปและข้อ 14 ทวิข้อยกเว้นทางด้านความมั่นคง

และในความสัมพันธ์ระหว่างรัฐสมาชิกที่อยู่ในความตกลงของการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ กับรัฐสมาชิกที่อยู่นอกความตกลงของการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ มีลักษณะเกี่ยวกับมิติภายนอกของการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ (The external dimension of integration agreement)¹⁷ ซึ่งหมายความว่ารัฐสมาชิกที่อยู่ภายใต้ความตกลงการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ และภายใต้ความตกลงว่าด้วยการค้าบริการ มีพันธกรณีและหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติตามข้อ 5 (4) ซึ่งกำหนดให้

“... ความตกลงใดที่อ้างถึงในวรรค 1 จะได้รับการกำหนดรูปแบบเพื่ออำนวยความสะดวกต่อการค้าระหว่างภาคีความตกลง และในส่วนที่เกี่ยวกับสมาชิกที่อยู่นอกความตกลง จะไม่เพิ่มระดับของอุปสรรคต่อการค้าบริการโดยรวมภายในแต่ละสาขา หรือสาขาย่อย เมื่อเปรียบเทียบกับระดับที่ใช้อยู่ก่อนหน้าที่จะมีความตกลงกัน”¹⁸

รัฐสมาชิกที่อยู่ภายใต้ความตกลงการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ มีพันธกรณีและหน้าที่ที่จะต้องไม่เพิ่มอุปสรรคต่อบริการหรือผู้ให้บริการของรัฐสมาชิก ที่อยู่นอกความตกลงของการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ

ดังนั้นเมื่อนำความหมายที่แฝงอยู่ในข้อ 5(1) (เอ) , (บี) และ 5(4) พิจารณาร่วมกับภาคผนวกว่าด้วยการโทรคมนาคมแล้ว ผู้เขียนสรุปได้ว่า รัฐสมาชิกที่อยู่ภายใต้พันธกรณีของความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการและอยู่ภายใต้พันธกรณีความตกลงรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจที่รวมสาขาโทรคมนาคม เช่น ความตกลงนาฟต้า

¹⁶ Bernard Hoekman, Pierre Sauve, “Liberalizing Trade in Services”, p. 57.

¹⁷ Ibid., p. 58.

¹⁸ Article 5 (4) “... and shall not in respect of any Member outside the agreement raise the overall level of barriers to trade in services within the respective sectors or sub-sectors compared to the level applicable prior to such an agreement”

WTO, General Agreement on Trade in Services, Department of Business Economics, Ministry Commerce (October 1995), p. 5.

(North American Free Trade Agreement : NAFTA) ที่รัฐสมาชิกอื่นได้แก่ สหรัฐอเมริกา คานาดาและเม็กซิโก เป็นต้น โดยภายใต้ความตกลงของการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจดังกล่าว จะต้องไม่มีหรือกำจัดการเลือกปฏิบัติต่อบริการหรือผู้ให้บริการของรัฐสมาชิกอื่น ยกตัวอย่าง เช่น ภายใต้ความตกลงนาฟต้าได้ยกเลิกข้อจำกัดการลงทุนของต่างชาติ และข้อกำหนดเกี่ยวกับนิติบุคคลท้องถิ่น (Local presence requirements) สำหรับผู้ให้บริการโทรคมนาคม เพิ่มคุณค่าในประเทศเม็กซิโก¹⁹ นอกจากนี้แล้วรัฐสมาชิกภายใต้ความตกลงของการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ มีพันธกรณีที่จะต้องไม่เพิ่มอุปสรรคแก่บริการและผู้ให้บริการโทรคมนาคมที่อยู่ นอกความตกลงของการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ เช่น รัฐสมาชิกจะต้องไม่กำหนดให้มาตรฐาน การเชื่อมต่อเครือข่ายสื่อสารโทรคมนาคมสาธารณะของรัฐสมาชิกอื่น มีมาตรฐานสูงเกินจำเป็น กว่ามาตรฐานเชื่อมต่อเครือข่ายสื่อสารโทรคมนาคมของรัฐสมาชิก

3.3.2.2 พันธกรณีและการปฏิบัติต่อรัฐสมาชิกที่เป็นประเทศ

กำลังพัฒนา

สำหรับรัฐสมาชิกประเทศกำลังพัฒนา ที่เป็นสมาชิกความ ตกลงการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจที่มีลักษณะตามข้อ 3.2.1 แล้วนั้น จะได้รับความยืดหยุ่น ตามข้อ 5 (3) (เอ)²⁰ ของความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ กำหนดให้

“(เอ) ในกรณีที่ประเทศกำลังพัฒนาเป็นภาคีความตกลง ประเภทที่อ้างถึงในวรรค 1 จะต้องกำหนดให้มีความยืดหยุ่นเกี่ยวกับเงื่อนไขที่ระบุไว้ใน วรรค 1 โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับอนุวรรค (บี) ตามระดับการพัฒนาของประเทศที่ เกี่ยวข้อง ทั้งนี้โดยรวมทุกสาขาและในแต่ละสาขาและสาขาย่อย...”

¹⁹ Bernard Hoekman, Pierre Sauve, “liberalizing Trade in Services”, p.21.

²⁰ Article 5 (3) (A) “Where developing countries are parties to an agreement of the type referred to in paragraph 1, flexibility shall be provided for regarding the conditions set out in paragraph 1, particularly with referenece to subparagraph (b) thereof, in accordance with the level of development of the countries concerned, both overall and in individual sectors and subsectors.”

WTO. General Agreement on Trade in Services, Department of Business Economics, Ministry Commerce, (October 1995), p. 5.

ซึ่งหมายความว่ารัฐสมาชิกที่เป็นประเทศกำลังพัฒนา ที่อยู่ภายใต้การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจที่มีลักษณะครอบคลุมจำนวนของสาขา ปริมาณการค้าที่ได้รับผลกระทบ และรูปแบบบริการ จะได้รับข้อยกเว้นจากพันธกรณีในข้อ 5 (1) (บี) ในลักษณะที่ว่ารัฐสมาชิกที่เป็นประเทศกำลังพัฒนาสามารถเลือกปฏิบัติต่อการบริการหรือผู้ให้บริการของรัฐสมาชิกที่อยู่ภายใต้ความตกลงดังกล่าว ดีกว่ารัฐสมาชิกที่อยู่นอกความตกลงการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจได้ตามระดับการพัฒนาของประเทศที่เกี่ยวข้อง และรวมทั้งทุกสาขาบริการที่อยู่ภายใต้ความตกลงของการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ

ดังนั้นเมื่อนำข้อ 5 (3) (เอ) พิจารณาร่วมกับภาคผนวกว่าด้วยการโทรคมนาคมแล้ว สรุปได้ว่ารัฐสมาชิกที่เป็นประเทศกำลังพัฒนาและอยู่ภายใต้ความตกลงการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจที่รวมสาขาบริการโทรคมนาคมเข้าไปในความตกลงดังกล่าว นั้น รัฐสมาชิกที่เป็นประเทศกำลังพัฒนาสามารถเลือกปฏิบัติต่อการบริการหรือผู้ให้บริการโทรคมนาคมของรัฐสมาชิกที่มีได้อยู่ภายใต้ความตกลงดังกล่าวได้²¹ อย่างไรก็ดี ยกตัวอย่างเช่นกลุ่มประเทศอาเซียน อันได้แก่ ไทย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย สิงคโปร์ บรูไน และเวียดนาม ที่เป็นประเทศกำลังพัฒนา ได้ร่างโครงสร้างความตกลงอาเซียนเกี่ยวกับบริการ ซึ่งได้ถูกลงนามโดยผู้นำอาเซียนในระหว่างการประชุมที่กรุงเทพฯ ในระหว่างวันที่ 14 - 15 ธันวาคม ค.ศ. 1995 โดยมีวัตถุประสงค์ของความตกลงในระหว่างรัฐสมาชิกอาเซียนคือ เพิ่มความร่วมมือในเรื่องบริการจัดข้อจำกัดในการค้าบริการและเปิดเสรีการค้าบริการที่นอกเหนือจากขอบเขตของการเปิดเสรีภายใต้ความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ นอกจากนี้แล้วโครงสร้างความตกลงอาเซียนยังกำหนดให้รัฐสมาชิกอาเซียนเข้าสู่การเจรจาผูกพันเฉพาะเกี่ยวกับสาขาบริการที่อยู่นอกเหนือจากความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการด้วย²² ด้วยเหตุนี้รัฐสมาชิกในกลุ่มอาเซียนจะสามารถเลือกปฏิบัติต่อการบริการหรือผู้ให้บริการโทรคมนาคมของรัฐสมาชิกที่อยู่ในความร่วมมือในกลุ่มอาเซียนตามข้อ 5(3) (เอ) ได้โดยอัตโนมัติ

²¹ Bernard Hoekman, Pierre Sauve, "liberalizing Trade in Services", p.61.

²² สุทธิพล ทวีชัยการ, "ความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ : ผลกระทบต่อวิชาชีพและการศึกษากฎหมายจากมุมมองของประเทศไทย", บทบันทึกตีพิมพ์ นิตยสารของเนติบัณฑิตยสภา 51, (ธันวาคม 2538), หน้า 141.

3.3.3 พันธกรณีตามข้อ 3 ในเรื่องหลักความโปร่งใสที่บังคับใช้กับบริการ

โทรคมนาคม

ภายใต้ความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ มีวัตถุประสงค์ที่จะขยายการเปิดเสรีการค้าบริการโทรคมนาคม ภายใต้เงื่อนไขของหลักความโปร่งใสที่กำหนดไว้ในข้อ 3 ของความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ โดยจะแยกพิจารณาตามลักษณะพันธกรณีดังต่อไปนี้

3.3.3.1 พันธกรณีสำหรับรัฐสมาชิกทั่วไป

หลักความโปร่งใสตามข้อ 3(1)²³ ของความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ กำหนดให้

“... สมาชิกแต่ละรายจะจัดพิมพ์โฆษณามาตรการที่เกี่ยวข้องทั้งปวงซึ่งใช้บังคับเป็นการทั่วไป ซึ่งเกี่ยวกับหรือมีผลต่อการดำเนินการตามความตกลงนี้โดยเร็วและอย่างช้าที่สุดก่อนที่มาตรการนั้นจะมีผลใช้บังคับความตกลงระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องหรือมีผลต่อการค้าบริการซึ่งสมาชิกร่วมลงนามด้วย จะต้องจัดพิมพ์โฆษณาด้วยเช่นกัน ”

รัฐสมาชิกทุกรัฐไม่ว่าจะเป็นประเทศพัฒนาแล้วหรือประเทศกำลังพัฒนา มีพันธกรณีที่จะต้องจัดพิมพ์โฆษณาเกี่ยวกับมาตรการ (มาตรการตามนิยามข้อ 28 (เอ) ของความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ หมายถึง มาตรการของรัฐสมาชิก

²³ Article 3 (1) “Each Member shall publish promptly and, ... , at the latest by the time of their entry into force, all relevant measures of general application, which pertain to or affect the operation of this Agreement. International agreements pertaining to or affecting trade in services to which a Member is a signatory shall also be published.”

WTO, General Agreement on Trade in Services, Department of Business Economics, Ministry Commerce, (October 1995), p. 3.

ไม่ว่าจะอยู่ในรูปของกฎหมาย ข้อบังคับ กฎ วิธีดำเนินการ คำตัดสิน การดำเนินการ ทางการบริหารหรือรูปแบบอื่นใด) ที่ออกโดยรัฐบาลของรัฐสมาชิก หรือหน่วยงานของ รัฐบาลของรัฐสมาชิกหรือนิติบุคคลกำกับดูแลที่มีใช้หน่วยงานของรัฐบาล (Non-Governmental Regulatory Entity)²⁴ แต่ได้รับมอบอำนาจจากรัฐบาลของรัฐสมาชิกที่เกี่ยวข้อง ตลอดจน ความตกลงระหว่างประเทศ ที่รัฐสมาชิกร่วมลงนามที่เกี่ยวกับหรือมีผลต่อการดำเนินงานตาม ความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ

หลักความโปร่งใส ตามข้อ 3 (3)²⁵ ของความตกลงทั่วไป ว่าด้วยการค้าบริการกำหนดให้

“สมาชิกแต่ละรายจะแจ้งคณะมนตรีสำหรับการค้าบริการ ทราบโดยเร็วและอย่างน้อยปีละครั้งถึงการนำออกใช้ หรือการเปลี่ยนแปลงใดจากปัจจุบัน ซึ่งกฎหมาย ข้อบังคับ หรือแนวทางพิจารณาทางการบริหาร ซึ่งจะมีผลอย่างมากต่อการค้า บริการ โดยเป็นข้อผูกพันเฉพาะตามความตกลงนี้ ”

นอกจากพันธกรณีให้รัฐสมาชิกทุกรัฐตีพิมพ์กฎหมาย ข้อบังคับ การดำเนินการทางการบริหารและความตกลงระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องแล้ว ยังกำหนดพันธกรณีให้รัฐสมาชิกทุกรัฐ จะต้องดำเนินการแจ้งถึงการนำออกใช้หรือการ เปลี่ยนแปลงกฎหมาย ข้อบังคับ การดำเนินการทางการบริหารต่อคณะมนตรีว่าด้วยการค้า บริการอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง ซึ่งการนำออกใช้หรือการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวนี้มีผลอย่างมาก ต่อการค้าบริการภายใต้ข้อผูกพันเฉพาะตามความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ

²⁴ G Russell Pipe, Uruguay Round Trade Agreement Provisions Affecting Telecommunications, p. 5.

²⁵ Article 3 (3) “Each Member shall promptly and at least annually inform the Council for Trade in Services of the Introduction of any new, or any changes to existing, laws, regulations or administrative guidelines which significantly affect trade in services covered by its specific commitments under this Agreement.”

WTO, General Agreement on Trade in Services, Department of Business Economics, Ministry Commerce, (October 1995), p. 3.

ดังนั้นเมื่อนำหลักความโปร่งใสตามข้อ 3(1) และ (3) มาพิจารณาร่วมกับข้อ 4 ของภาคผนวกว่าด้วยการโทรคมนาคม²⁶ กำหนดให้

“ในการใช้ข้อ 3 ของความตกลง สมาชิกแต่ละรายจะประกันว่า จะมีข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเงื่อนไขที่มีผลต่อการเข้าถึงและการใช้บริการและเครือข่ายการสื่อสารโทรคมนาคมสาธารณะให้แก่สาธารณชน ซึ่งรวมถึงอัตราค่าบริการ และข้อกำหนดและเงื่อนไขอื่นๆ ของการบริการ ลักษณะจำเพาะทางเทคนิค การเชื่อมประสานกับการบริการและเครือข่ายดังกล่าว ข้อมูลเกี่ยวกับหน่วยงานที่รับผิดชอบในการเตรียม และการกำหนดมาตรฐานที่มีผลต่อการเข้าถึงและการใช้ดังกล่าว เงื่อนไขที่ใช้กับการเชื่อมต่อปลายทางหรืออุปกรณ์อื่น และข้อกำหนดเกี่ยวกับการแจ้ง การจดทะเบียน หรือการให้มีใบอนุญาตถ้ามี”

จึงหมายความว่ารัฐสมาชิกทุกรัฐมีพันธกรณีที่จะต้องตีพิมพ์โฆษณา กฎหมาย ข้อกำหนด การดำเนินการทางการบริหารที่เกี่ยวกับบริการโทรคมนาคม และที่ออกโดยรัฐสมาชิกเอง ตลอดจนความตกลงระหว่างประเทศที่รัฐสมาชิกร่วมลงนามในสาขาบริการโทรคมนาคม และรัฐสมาชิกจะต้องตีพิมพ์ จัดหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเข้าถึงและการใช้บริการและเครือข่ายสื่อสารโทรคมนาคมสาธารณะ²⁷ และรวมถึงข้อกำหนดและเงื่อนไขอื่นๆ ของบริการ เช่น อัตราค่าบริการ ลักษณะพิเศษทางเทคนิค การกำหนด

²⁶ Article 4 “In the application of Article III of the Agreement, each Member shall ensure that relevant information on conditions affecting access to and use of public telecommunications transport networks and services is publicly available, including: tariffs and other terms and conditions of service ; specifications of technical interfaces with such networks and services ; information on bodies responsible for the preparation and adoption of standards affecting such access and use; conditions applying to attachment of terminal or other equipment; notifications, registration or licensing requirements, if any. ”

WTO. General Agreement on Trade in Services, Department of Business Economics, Ministry Commerce (October 1995), p. 34.

²⁷ G Russell Pipe, Uruguay Round Trade Agreement Provisions Affecting Telecommunications, p. 6.

มาตรฐานการเชื่อมต่อและการเข้าถึง ตลอดจนข้อกำหนดเกี่ยวกับการแจ้งหรือการให้มีใบอนุญาตให้สาธารณชนทราบ นอกจากนั้นแล้ว รัฐสมาชิกทุกรัฐมีพันธกรณีที่จะต้องแจ้งถึงการนำออกใช้หรือการเปลี่ยนแปลง กฎหมาย ข้อกำหนด การดำเนินการทางการบริหารซึ่งเป็นการทั่วไปเกี่ยวกับสาขาบริการโทรคมนาคมและที่เป็นการเฉพาะเกี่ยวกับการเข้าถึง และ การใช้บริการและเครือข่ายสื่อสารโทรคมนาคมสาธารณะ ตลอดจนข้อกำหนดและเงื่อนไขดังกล่าวข้างต้นต่อคณะมนตรีสำหรับการค้าบริการอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง ซึ่งการนำออกใช้หรือการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวมีผลต่อการค้าบริการโทรคมนาคม

ภายใต้หลักความโปร่งใส ข้อ 3 (4)²⁸ ของความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ กำหนดให้

“...สมาชิกแต่ละรายจะจัดตั้งจุดตอบข้อซักถามหนึ่งแห่ง หรือมากกว่านั้น เพื่อให้ข้อมูลเฉพาะแก่สมาชิกอื่นตามที่ร้องขอเกี่ยวกับเรื่องเช่นว่านั้น และเรื่องทั้งหมดที่อยู่ภายใต้บังคับของข้อกำหนดให้แจ้งในวรรค 3 จุดตอบข้อซักถามดังกล่าวจะตั้งขึ้นภายใน 2 ปีจากวันที่ความตกลงจัดตั้งดับบลิวทีโอมีผลใช้บังคับ....”

และเมื่อนำหลักความโปร่งใสข้อ 3(4) พิจารณาร่วมกับภาคผนวกว่าด้วยการโทรคมนาคม จะสรุปว่า รัฐสมาชิกทุกรัฐมีพันธกรณีที่จะต้องจัดตั้งจุดตอบข้อซักถาม (Enquiry Point) เกี่ยวกับการให้บริการโทรคมนาคม เพื่อใช้เป็นหน่วยงานให้ข้อมูลเกี่ยวกับกฎหมาย ข้อบังคับ การดำเนินการทางการบริหารซึ่งเป็นการทั่วไปและเป็นการเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการเข้าถึงและการใช้บริการและเครือข่ายสื่อสารโทรคมนาคมสาธารณะ ตลอดจนข้อกำหนดและเงื่อนไขอื่นๆ ที่เกี่ยวกับการให้บริการโทรคมนาคม และ

²⁸ Article 3(4) “...Each Member shall also establish one or more enquiry points to provide specific information to other Members , upon request, on all such matters as well as those subject to the notification requirement in paragraph 3. Such enquiry points shall be Established within two years from the date of entry into force of the Agreement Establishing the WTO...”

WTO. General Agreement on Trade in Services, Department of Business Economics, Ministry Commerce (October 1995), p. 3.

จุดตอบข้อซักถามดังกล่าวจะต้องตั้งขึ้นภายใน 2 ปี นับจากความตกลงดับบลิวทีโอมีผลใช้บังคับ (วันที่ 1 มกราคม ค.ศ.1995)

3.3.3.2 พันธกรณีสำหรับรัฐสมาชิกที่เป็นประเทศกำลังพัฒนา

ตามหลักความโปร่งใสรัฐสมาชิกที่เป็นประเทศกำลังพัฒนามีพันธกรณีจะต้องปฏิบัติตามที่กล่าวมาข้างต้น คือ ข้อ 3.3.3.1 ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการตีพิมพ์โฆษณา การแจ้งแก่คณะมนตรีว่าด้วยการค้าบริการถึงการนำออกใช้และการเปลี่ยนแปลงกฎหมาย ข้อบังคับ การดำเนินการทางการบริหารที่เกี่ยวข้องกับการค้าบริการ ตลอดจนจัดตั้งจุดตอบข้อซักถาม แต่รัฐสมาชิกที่เป็นประเทศกำลังพัฒนาจะได้รับความยืดหยุ่นบางประการ ตาม ข้อ 3 (4)²⁹ ของความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการกำหนดให้

“...ประเทศกำลังพัฒนาแต่ละรายอาจจะได้รับความยืดหยุ่นที่เหมาะสมตามแต่จะเห็นชอบร่วมกันเกี่ยวกับระยะเวลาที่จะจัดตั้งจุดตอบข้อซักถามดังกล่าว จุดตอบข้อซักถามนั้นไม่จำเป็นต้องเป็นสถานที่รวบรวมกฎหมายและข้อบังคับ”

และเมื่อนำความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ ข้อ 3 (4) ดังกล่าวข้างต้นมาพิจารณาร่วมกับภาคผนวกว่าด้วยการโทรคมนาคม สรุปได้ว่า ประเทศกำลังพัฒนาได้รับการขยายระยะเวลาในการจัดตั้งจุดตอบข้อซักถามเกี่ยวกับกฎหมาย ข้อบังคับ การดำเนินการทางการบริหารซึ่งเป็นการทั่วไปและเป็นการเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการเข้าถึงและการใช้บริการและเครือข่ายสื่อสารโทรคมนาคมสาธารณะนานเกินกว่า 2 ปี นับตั้งแต่ความตกลงจัดตั้งดับบลิวทีโอมีผลบังคับใช้ได้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

²⁹ Article 3 (4) “...Appropriate flexibility with respect to the time-limit within which such enquiry points are to be established may be agreed upon for individual developing country Members. Enquiry points need not be depositories of laws and regulations.”

WTO, General Agreement on Trade in Services, Department of Business Economics, Ministry Commerce (October 1995), p. 3.

3.3.4 พันธกรณีตามข้อ 4 ในเรื่องหลักการมีส่วนร่วมที่เพิ่มมากขึ้นของ ประเทศกำลังพัฒนาที่บังคับใช้กับการโทรคมนาคม

ตามที่ได้กล่าวมาแล้วในหลักประติบัติเยี่ยงชาติที่ได้รับความอนุเคราะห์ ยิ่งว่า ประเทศกำลังพัฒนามีความเสมอภาคและเท่าเทียมกันในทางกฎหมายกับประเทศพัฒนาแล้ว แต่ในความเป็นจริงแล้วมิได้มีความเสมอภาคและเท่าเทียมกัน ด้วยเหตุที่ว่า ในการเจรจาการค้าหลายฝ่ายรอบอุรุกวัยได้สังเกตเห็นความไม่เสมอภาค และความไม่เท่าเทียมกันดังกล่าวนี้ จึงได้บัญญัติหลักการมีส่วนร่วมที่เพิ่มมากขึ้นของประเทศกำลังพัฒนาไว้ใน ข้อ 4 ของความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ ซึ่งผู้เขียนจะขอพิจารณาหลักการมีส่วนร่วมที่เพิ่มมากขึ้นของประเทศกำลังพัฒนา โดยจำแนกพันธกรณีและหน้าที่ออกเป็นดังนี้ คือ

3.3.4.1 พันธกรณีและหน้าที่ของรัฐสมาชิกอื่นๆ ต่อรัฐสมาชิกประเทศ กำลังพัฒนา

ตามหลักการมีส่วนร่วมที่เพิ่มมากขึ้นของประเทศกำลังพัฒนา ตาม ข้อ 4 (1)³⁰ ของความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ กำหนดให้

³⁰ Article 4 (1) "The increasing participation of developing country Members in world trade shall be facilitated through negotiated specific commitments, by different Members pursuant to parts III and IV of this Agreement, relating to :

- (A) the strengthening of their domestic services capacity and its efficiency and competitiveness, inter alia through access to technology on a commercial basis ;
- (B) the improvement of their access to distribution channels and Information networks ; and
- (C) the liberalization of market access in sectors and modes of supply of export interest to them."

“การมีส่วนร่วมที่เพิ่มมากขึ้นของรัฐสมาชิกซึ่งเป็นประเทศกำลังพัฒนาในการค้าโลก จะได้รับการส่งเสริมโดยผ่านข้อผูกพันเฉพาะที่ได้เจรจาโดยรัฐสมาชิกต่าง ๆ ตามภาคที่ 3 และ 4 ของความตกลงนี้ เกี่ยวกับ

- (เอ) การสนับสนุนความสามารถของการบริการภายในประเทศ และประสิทธิภาพของตนและความสามารถในการแข่งขัน อาทิเช่น โดยการเข้าถึงเทคโนโลยีบนพื้นฐานของการพาณิชย์
- (บี) การปรับปรุงการเข้าถึงช่องทางเผยแพร่ และเครือข่ายข้อมูลข่าวสาร และ
- (ซี) การเปิดตลาดเสรีในสาขาและรูปแบบของการให้บริการที่มีผลประโยชน์ในการส่งออกของประเทศกำลังพัฒนา”

จะเห็นได้ว่าตามข้อ 4 (1) ดังกล่าวข้างต้นนี้ ได้กำหนดกฎเกณฑ์อย่างกว้าง ๆ ที่จะอำนวยความสะดวกแก่รัฐสมาชิกประเทศกำลังพัฒนาในการเข้าสู่ตลาด เพื่อเพิ่มสมรรถนะของการค้าบริการภายในประเทศ สมรรถนะของสาขาบริการ และการแข่งขันในการค้าและเทคโนโลยี ปรับปรุงช่องทางเผยแพร่และระบบข่าวสารข้อมูลให้ดีขึ้น เปิดตลาดในสาขาบริการ และวิธีการให้บริการ เพื่อผลประโยชน์ในการส่งออกของประเทศกำลังพัฒนา

และสำหรับข้อ 6³¹ ของภาคผนวกว่าด้วยการโทรคมนาคม
กำหนดให้

“(เอ) สมาชิกยอมรับว่า โครงสร้างพื้นฐานโทรคมนาคมที่
ก้าวหน้าและมีประสิทธิภาพในประเทศ โดยเฉพาะ
ประเทศกำลังพัฒนาจำเป็นต้องการขยายการค้าบริการ
ของตน ในการนี้สมาชิกรับรองและส่งเสริมการมี
ส่วนร่วมให้มากที่สุดเท่าที่จะปฏิบัติได้ของประเทศ
พัฒนาแล้วและประเทศกำลังพัฒนา และผู้ให้บริการ
และเครือข่ายสื่อสารโทรคมนาคมสาธารณะของรัฐ
สมาชิกทั้งสอง และหน่วยงานอื่นๆ ในแผนพัฒนาของ

³¹ Article 6 (A) “Members recognize that an efficient, advanced telecommunications infrastructure in countries, particularly developing countries, is essential to the expansion of their trade in services. To this end, Members endorse and encourage the participation, to the fullest extent practicable, of developed and developing countries and their suppliers of public telecommunications transport networks and services and other entities in the development programmes of International and regional organizations, including the International Telecommunication Union, the United Nations Development Programme, and International Bank for Reconstruction and Development.

(B) Members shall encourage and support telecommunications cooperation among developing countries at the international, regional and sub-regional levels.

(C) In cooperation with relevant international organizations, Members shall make available, where practicable, to developing countries information with respect to telecommunications services and developments in telecommunications and information technology to assist in strengthening their domestic telecommunications services sector...”

WTO, General Agreement on Trade in Services, Department of Business Economics, Ministry Commerce (October 1995) p. 37.

องค์การระดับภูมิภาคและองค์การระหว่างประเทศ รวมทั้งสหภาพโทรคมนาคมระหว่างประเทศ โคมกร พัฒนาของสหประชาชาติ และธนาคารระหว่างประเทศ เพื่อการบูรณะและการพัฒนา

- (บี) สมาชิกจะส่งเสริมและสนับสนุนความร่วมมือในด้าน โทรคมนาคมระหว่างประเทศกำลังพัฒนาในระดับ อนุภูมิภาค ภูมิภาคและระหว่างประเทศ
- (ซี) โดยความร่วมมือกับองค์การระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องในกรณีที่สามารถปฏิบัติได้ สมาชิกให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการบริการโทรคมนาคม และการพัฒนา เทคโนโลยีในด้านสารสนเทศและโทรคมนาคมแก่ ประเทศกำลังพัฒนาเพื่อช่วยให้การบริการโทรคมนาคม ภายในประเทศกำลังพัฒนาแข็งแกร่งขึ้น..."

ซึ่งได้กำหนดพันธกรณีของรัฐสมาชิกอื่นๆ ที่มีต่อรัฐสมาชิก ประเทศกำลังพัฒนา ในลักษณะกว้างๆ ด้วยการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของรัฐสมาชิก และ ผู้ให้บริการและเครือข่ายสื่อสารโทรคมนาคมสาธารณะของรัฐสมาชิกประเทศกำลังพัฒนา สนับสนุนความร่วมมือทางด้านโทรคมนาคมระหว่างรัฐสมาชิกประเทศกำลังพัฒนา และด้วยความร่วมมือกับองค์การระหว่างประเทศ รัฐสมาชิกอื่นๆ จะให้ข้อมูลเกี่ยวกับการบริการ โทรคมนาคมและการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและโทรคมนาคมแก่ประเทศกำลังพัฒนา

ดังนั้นเมื่อข้อ 4 (1) ของความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้า บริการ พิจารณาร่วมกับข้อ 6 (เอ), (บี), (ซี) แล้ว จะมีลักษณะเป็นการชักชวนให้ รัฐสมาชิกประเทศพัฒนาแล้วช่วยเหลือทางด้านโทรคมนาคมของประเทศกำลังพัฒนา โดย ไม่มีผลบังคับอย่างแท้จริงในการที่จะให้รัฐสมาชิกประเทศพัฒนาแล้วช่วยเหลือทางด้าน เทคโนโลยี ซึ่งเป็นสิ่งที่จำเป็นและอันที่จริงแล้วการที่จะให้ประเทศกำลังพัฒนามีส่วนร่วมเพิ่ม มากขึ้นในการค้าบริการโทรคมนาคมได้นั้นก็คือ การได้รับการถ่ายทอดเทคโนโลยีจาก รัฐสมาชิกประเทศพัฒนาแล้ว ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่สุดนั่นเอง

สำหรับหลักการมีส่วนร่วมที่เพิ่มขึ้นของประเทศกำลังพัฒนา
ในข้อ 4(2)³² ของความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ กำหนดให้

“สมาชิกประเทศพัฒนาแล้ว และสมาชิกอื่นเท่าที่จะเป็นไปได้
จะจัดตั้งจุดติดต่อภายใน 2 ปี นับจากวันที่ความตกลงดับลิวท์โอมีผลใช้บังคับ เพื่อ
อำนวยความสะดวกแก่ผู้ให้บริการของสมาชิกซึ่งเป็นประเทศกำลังพัฒนา ในการเข้าถึงข้อมูล
ข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับตลาดของตน เกี่ยวกับ

- (เอ) ประเด็นทางด้านเทคนิค และการพาณิชย์ของการให้
บริการ
- (บี) การลงทะเบียน การยอมรับ และการได้รับคุณสมบัติ
ทางวิชาชีพ และ
- (ซี) เทคโนโลยีด้านการบริการที่มีอยู่”

และเมื่อนำข้อ 4 (2) ดังกล่าวข้างต้นพิจารณาร่วมกับ
ภาคผนวกว่าด้วยการโทรคมนาคม สรุปได้ว่าประเทศพัฒนาแล้วมีพันธกรณีที่จะต้องจัดตั้ง
จุดติดต่อ (Contact Point) ภายใน 2 ปี นับแต่วันที่ความตกลงก่อตั้งองค์การการค้าโลกมี
ผลใช้บังคับโดยจุดติดต่อดังกล่าวมีลักษณะเพื่อให้ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับตลาดบริการ
โทรคมนาคมของประเทศพัฒนาแล้ว ให้แก่ผู้ให้บริการโทรคมนาคมของรัฐสมาชิกประเทศ
กำลังพัฒนา เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการเข้ามาแข่งขันในการให้บริการโทรคมนาคมในรัฐสมาชิก

³² Article 4 (2) “Developed country Members, and to the extent possible other
Members, shall establish contact points within two years from the date of entry into
force of the WTO Agreement to facilitate the access of developing country Members’
service suppliers to information, related to their respective markets, concerning :

- (A) commercial and technical aspects of the supply of
services ;
- (B) registration, recognition and obtaining of professional
qualifications ; and
- (C) the availability of services technology.”

ประเทศพัฒนาแล้ว โดยข้อมูลที่จุดติดต่อก่อนนั้นเป็นข้อมูลเกี่ยวกับเทคนิคการเชื่อมต่อ บริการและเครือข่าย การลงทะเบียน การได้คุณสมบัติทางวิชาชีพของผู้ให้บริการโทรคมนาคม และเทคโนโลยีด้านบริการโทรคมนาคมที่มีอยู่

อย่างไรก็ดี จะเห็นได้ว่าหลักการมีส่วนร่วมที่เพิ่มขึ้นของประเทศกำลังพัฒนาใน การค้าบริการโทรคมนาคมตามข้อ 4 (2) ดังกล่าวข้างต้น มิได้มี ลักษณะเป็นการเพิ่มการมีส่วนร่วมของรัฐสมาชิกประเทศกำลังพัฒนาเลย ทั้งนี้เนื่องมาจาก ข้อมูลของหน่วยติดต่อนั้นเป็นข้อมูลทางการตลาดภายในของรัฐสมาชิกประเทศพัฒนาแล้ว ที่ต้องการให้ผู้บริการจากรัฐสมาชิกประเทศกำลังพัฒนาเข้าไปแข่งขันในการให้บริการ โทรคมนาคมในประเทศของตน ทั้งที่ผู้ให้บริการโทรคมนาคมจากประเทศกำลังพัฒนาไม่มีความสามารถและศักยภาพที่เพียงพอ ทั้งทางด้านเทคโนโลยีและทางด้านการเงินการคลัง ในการที่จะเข้าไปแข่งขันในตลาดของรัฐสมาชิกประเทศพัฒนาแล้วได้ ดังนั้นจึงเห็นได้ว่า ข้อ 4 (2) ดังกล่าวข้างต้นมิได้เป็นการส่งเสริมการมีส่วนร่วมที่เพิ่มมากขึ้นของประเทศกำลังพัฒนาในการค้าบริการโทรคมนาคมอย่างแท้จริง

3.3.4.2 พันธกรณีและหน้าที่ของรัฐสมาชิกอื่นๆ ต่อรัฐสมาชิกประเทศ พัฒนาน้อยที่สุด

หลักการมีส่วนร่วมที่เพิ่มขึ้นของประเทศกำลังพัฒนา ได้ กำหนดพันธกรณีระหว่างรัฐสมาชิกอื่นๆ ที่มีต่อรัฐสมาชิกประเทศพัฒนาน้อยที่สุดใน ข้อ 4(3)³³ ของความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ กำหนดให้

“ประเทศซึ่งพัฒนาน้อยที่สุด จะได้รับลำดับความสำคัญเป็นพิเศษในการดำเนินการตามวรรค 1 และวรรค 2 ประเทศซึ่งพัฒนาน้อยที่สุดจะได้รับการ

³³ Article 4(3) “Special priority shall be given to the least-developed country Members in the implementation of paragraphs 1 and 2. Particular account shall be taken of the serious difficulty of the least-developed countries in accepting negotiated specific commitments in view of their special economic situation and their development, trade and financial needs.”

พิจารณาเป็นพิเศษในกรณีที่เกิดปัญหารุนแรงในการยอมรับข้อผูกพันเฉพาะที่ได้เจรจาโดยคำนึงถึงสถานการณ์ทาง เศรษฐกิจที่พิเศษ และความจำเป็นทางการเงิน การค้าและการพัฒนาของตน ”

บทบัญญัติดังกล่าวได้กำหนดหลักเกณฑ์กว้างๆ เหมือนกับที่อธิบายในข้อ 3.4.1 ดังกล่าวข้างต้นแล้ว เพียงแต่ว่ารัฐสมาชิกประเทศพัฒนาน้อยที่สุดจะได้รับการพิจารณาเป็นพิเศษในกรณีที่เกิดปัญหารุนแรงในการยอมรับข้อผูกพันเฉพาะที่ทำไว้เท่านั้น

และเมื่อมีบัญญัติ ข้อ 4 (3)พิจารณาร่วมกับภาคผนวกว่าด้วยการโทรคมนาคม ข้อ 6 (ดี)³⁴ กำหนดให้

“สมาชิกให้การพิจารณาเป็นพิเศษ เพื่อให้โอกาสสำหรับประเทศพัฒนาน้อยที่สุด เพื่อส่งเสริมผู้ให้บริการโทรคมนาคมต่างชาติให้การช่วยเหลือในการถ่ายทอดเทคโนโลยี การฝึกอบรม และกิจกรรมอื่นๆ ที่สนับสนุนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานโทรคมนาคม และขยายการค้าบริการโทรคมนาคมของตน”

จะสรุปได้ว่า รัฐสมาชิกจะให้การพิจารณาเป็นพิเศษแก่รัฐสมาชิกประเทศพัฒนาน้อยที่สุด ถึงปัญหาที่รุนแรงในการยอมรับข้อผูกพันเฉพาะสาขาบริการโทรคมนาคมที่ได้เจรจาไปแล้ว โดยคำนึงถึงเศรษฐกิจและความจำเป็นทางการเงิน และนอกจากนี้แล้ว ยังเป็นการชักชวนให้รัฐสมาชิกอื่นๆ หรือผู้ให้บริการโทรคมนาคมของรัฐสมาชิกประเทศพัฒนาแล้วให้การช่วยเหลือรัฐสมาชิกประเทศพัฒนาน้อยที่สุด ด้วยการถ่ายทอดเทคโนโลยีการฝึกอบรมสนับสนุนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานโทรคมนาคม ตลอดจนขยายการค้าบริการโทรคมนาคมของตน แต่มิได้มีผลบังคับในการให้ความช่วยเหลือรัฐสมาชิก

³⁴ Article 6(D) “Members shall give special consideration to opportunities for the least - developed countries to encourage foreign suppliers of telecommunications services to assist in the transfer of technology, training and other activities that support the development of their telecommunications infrastructure and expansion of their telecommunications services trade. ”

ประเทศพัฒนาน้อยที่สุดอย่างแท้จริง เช่น ไม่มีบทบัญญัติเป็นการลงโทษสำหรับประเทศพัฒนาในการที่ไม่ถ่ายทอดเทคโนโลยี อีกทั้งบทบัญญัติ ข้อ 4 ของความตกลงทั่วไปว่าด้วยการบริการ มี得有หลักเกณฑ์ในการจำแนกรัฐสมาชิกประเทศกำลังพัฒนากับรัฐสมาชิกประเทศพัฒนาน้อยที่สุด ซึ่งผู้เขียนมีความเห็นว่าอาจจะก่อให้เกิดปัญหาในการถกเถียงในรอบการเจรจาต่อไปด้วย

3.3.5 พันธกรณีตาม ข้อ 6 ในเรื่องหลักข้อบังคับภายในประเทศที่บังคับใช้กับการโทรคมนาคม

รัฐทุกรัฐมีสิทธิและอำนาจอธิปไตยในการที่จะออกกฎหมาย ข้อบังคับ เพื่อใช้ภายในรัฐของตนอย่างไรก็ได้ แต่อย่างไรก็ดี การออกกฎหมาย ข้อบังคับภายในของรัฐจำเป็นที่จะต้องสอดคล้องต่อหลักกฎหมายระหว่างประเทศ และพันธกรณีระหว่างประเทศที่รัฐสมาชิกได้ทำไว้ด้วย ด้วยเหตุดังกล่าวนี้ ในการเจรจาการค้าหลายฝ่ายรอบอุรุกวัย จึงได้เล็งเห็นว่ารัฐสมาชิกอาจจะใช้ข้อบังคับภายในของรัฐ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการกีดกันหรือเป็นอุปสรรคต่อการเปิดเสรีการค้าบริการได้³⁵ ดังนั้นจึงได้บัญญัติหลักการข้อบังคับภายในของรัฐไว้ในความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ ซึ่งก่อให้เกิดหน้าที่ในระหว่างรัฐสมาชิกด้วยกัน และหน้าที่ของรัฐสมาชิกต่อคณะมนตรีว่าด้วยการค้าบริการดังต่อไปนี้ คือ

3.3.5.1 หน้าที่ของรัฐสมาชิกที่ออกข้อบังคับภายในของรัฐต่อผู้ให้บริการ

บทบัญญัติหลักการข้อบังคับภายในประเทศ ข้อ 6 (1)³⁶ ของความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ กำหนดให้

³⁵ พันธุทิพย์ (กาญจนะจิตรา) สายสุนทร, เอกสารประกอบการฝึกอบรมความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการค้าบริการโทรคมนาคมในกรอบ GATS, โครงการฝึกอบรมความรู้ทางกฎหมายแก่พนักงานของทศท. : ภายใต้ความร่วมมือระหว่างคณะนิติศาสตร์ มธ. - ทศท., มกราคม - มีนาคม, หน้า 15.

³⁶ Article 6 (1) "In sectors where specific commitments are undertaken, each Member shall ensure that all measures of general application affecting trade in services are administered in a reasonable, objective and impartial manner"

WTO, General Agreement on Trade in Services, Department of Business Economics, Ministry Commerce (October 1995), p. 7.

“ในสาขาที่มีการรับข้อผูกพันเฉพาะ สมาชิกแต่ละรายจะ ประกันว่า จะบริหารมาตรการทั้งหมดที่ใช้โดยทั่วไป ซึ่งมีผลต่อการค้าบริการ ในลักษณะที่มีเหตุผล เป็นไปอย่างมีหลักเกณฑ์และไม่มีอคติ ”

ซึ่งหมายความว่า รัฐสมาชิกทุกรัฐภายใต้ความตกลงทั่วไป ว่าด้วยการค้าบริการ ซึ่งได้ทำข้อผูกพันเฉพาะเอาไว้ นั้นจะต้องดำเนินการโดยสุจริตในการใช้ มาตรการ อันได้แก่ กฎหมาย ข้อบังคับ กฎ กติกา การดำเนินการทางการบริหาร ฯลฯ ที่ออก โดยรัฐหรือหน่วยงานของรัฐภายใต้การมอบหมายจากผู้มีอำนาจที่เกี่ยวข้อง ต่อผู้ให้บริการ จากรัฐสมาชิกอื่นในลักษณะที่ไม่เลือกปฏิบัติ และเมื่อมีบทบัญญัติข้อ 6 (1) ดังกล่าวข้างต้น พิจารณาร่วมกับ ข้อ 1³⁷ ของภาคผนวกว่าด้วยการโทรคมนาคม กำหนดให้

“...โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อขยายความในบทบัญญัติความ ตกลงเกี่ยวกับมาตรการที่จะมีผลต่อการเข้าถึงและการใช้บริการและเครือข่ายสื่อสาร โทรคมนาคมสาธารณะ ดังนั้นภาคผนวกว่าด้วยการโทรคมนาคมนี้จะให้ข้อสังเกตและ บทบัญญัติเสริมแก่ความตกลง”

จึงสรุปได้ว่า รัฐสมาชิกทุกรัฐภายใต้ความตกลงทั่วไปว่าด้วย การค้าบริการ ซึ่งได้ทำข้อผูกพันเฉพาะสาขาการโทรคมนาคม จะต้องใช้กฎหมาย ข้อบังคับ การดำเนินการทางการบริหารซึ่งเป็นการทั่วไปเกี่ยวกับสาขาการโทรคมนาคมและที่เป็นการ เฉพาะเกี่ยวกับการเข้าถึงและการใช้บริการและเครือข่ายสื่อสารโทรคมนาคมสาธารณะที่ออก โดยรัฐสมาชิกต่อผู้ให้บริการโทรคมนาคมจากรัฐสมาชิก โดยเสมอภาคและเท่าเทียมกัน

และเพื่อที่จะให้มีการทบทวน กฎหมาย ข้อบังคับ การ ดำเนินการทางการบริหารภายในของรัฐสมาชิกว่าจะเป็นอุปสรรคต่อการค้าบริการหรือไม่

³⁷ Article 1 “..., the Members have agreed to the following Annex with the objective of elaborating upon the provisions of the Agreement with respect to measures affecting access to and use of public telecommunications transport networks and services. Accordingly, this Annex provides notes and supplementary provisions to the Agreement.”

WTO, General Agreement on Trade in Services, Department of Business Economics, Ministry Commerce (October 1995), p.33.

รัฐสมาชิกทุกรัฐมีพันธกรณีและหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติตามข้อ 6 (2) (เอ)³⁸ ของความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ กำหนดให้

“สมาชิกแต่ละรายจะคงไว้หรือจัดตั้งระบบศาล อนุญาโตตุลาการ หรือศาลพิเศษในทางปกครองขึ้นโดยเร็วที่สุดเท่าที่จะปฏิบัติได้ หรือเมื่อได้รับคำร้องขอจากผู้ให้บริการที่ได้รับผลกระทบ จะจัดให้มีกระบวนการเพื่อตรวจสอบโดยเร็ว และในกรณีที่มีเหตุผลให้มีการแก้ไขที่เหมาะสม...”

เมื่อนำข้อ 6 (2)(เอ) ดังกล่าวข้างต้น พิจารณาประกอบกับภาคผนวกว่าด้วยการโทรคมนาคมข้อ 1 ดังกล่าว สรุปได้ว่ารัฐสมาชิกทุกรัฐมีพันธกรณีและหน้าที่ที่จะต้องคงไว้หรือจัดตั้งระบบสถาบันตุลาการหรือเมื่อได้รับคำร้องขอจากผู้ให้บริการโทรคมนาคม ของรัฐสมาชิกอื่น เมื่อพบว่ามีการใช้กฎหมาย กฎ ข้อบังคับ การดำเนินการทางการบริหารที่เป็นการทั่วไปและที่เป็นการเฉพาะเกี่ยวกับการเข้าถึงและการใช้บริการและเครือข่ายสื่อสารโทรคมนาคมสาธารณะที่ออกโดยรัฐสมาชิก ต่อผู้ให้บริการโทรคมนาคมจากรัฐสมาชิกอื่นในลักษณะที่เป็นการลำเอียง ไม่มีเหตุผลและไม่มีหลักเกณฑ์ซึ่งเห็นได้ว่าบัพัญญติในข้อนี้ยังเป็นปัญหาให้ต้องคิดอีกว่า ศาลหรือตุลาการที่แต่ละรัฐสมาชิกมีอยู่ในรัฐของตนนั้นจะเป็นการเพียงพอหรือที่จะทำการระงับข้อพิพาทที่เกิดขึ้นระหว่างผู้ให้บริการโทรคมนาคมของรัฐสมาชิกกับผู้ให้บริการโทรคมนาคมของรัฐอื่น และมีความจำเป็นหรือไม่ที่จะต้องมีระบบศาลพิเศษสำหรับกรณีดังกล่าว นอกจากนี้แล้วการที่รัฐสมาชิกได้ใช้กฎหมาย ข้อบังคับ การดำเนินการทางการบริหารที่มีลักษณะเป็นการลำเอียงหรือไม่มีหลักเกณฑ์ ก็เป็นเรื่องที่ยากจะทำการพิสูจน์ได้

และในกรณีที่ต้องมีการอนุญาตแก่ผู้ให้บริการจากรัฐสมาชิกอื่นนั้น รัฐสมาชิกที่ออกกฎหมายและข้อบังคับภายในประเทศของตนดังกล่าว มีพันธกรณีและหน้าที่

³⁸ Article 6 (2) (A) “Each Member shall maintain or institute as soon as practicable, judicial, arbitral or administrative tribunals or procedures which provide, at the request of an affected service supplier, for the prompt review of,....”

WTO, General Agreement on Trade in Services, Department of Business Economics, Ministry Commerce (October 1995), p. 7.

ที่จะต้องปฏิบัติตามข้อ 6 (3)³⁹ ของความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ กำหนดให้

“ในกรณีที่ต้องมีการอนุญาตสำหรับการให้บริการซึ่งได้มีข้อผูกพันเฉพาะเอาไว้ หน่วยงานที่มีอำนาจของรัฐสมาชิกจะแจ้งผลการตัดสินใจเกี่ยวกับการขออนุญาตต่อผู้ยื่นคำขอภายในระยะเวลาที่เหมาะสม หลังจากที่ได้พิจารณาว่าการยื่นคำขอดังกล่าวเป็นไปตามกฎหมายและข้อบังคับภายในประเทศ หากผู้ยื่นคำร้องขอขอทราบความคืบหน้าของคำอนุญาต ให้หน่วยงานผู้มีอำนาจหน้าที่ของสมาชิกแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวแก่ผู้ยื่นคำขอโดยไม่ชักช้าหากไม่มีเหตุอันสมควร”

พิจารณาประกอบกับภาคผนวกว่าด้วยการโทรคมนาคมแล้ว จะสรุปได้ว่า หน่วยงานของรัฐสมาชิกที่มีอำนาจหน้าที่ในการอนุญาตแก่ผู้ให้บริการโทรคมนาคมของรัฐสมาชิกอื่นที่เข้ามาให้บริการโทรคมนาคมในรัฐของตนนั้น หน่วยงานดังกล่าวมีอำนาจหน้าที่ที่จะต้องแจ้งผลการพิจารณาการขออนุญาตแก่ผู้ให้บริการโทรคมนาคมโดยเร็วและไม่ชักช้า ภายหลังจากการที่ตรวจสอบแล้วว่า การยื่นคำขออนุญาตให้บริการโทรคมนาคมนั้นเป็นไปตามกฎหมาย และข้อบังคับภายในของรัฐสมาชิก

3.3.5.2 หน้าที่ของรัฐสมาชิกที่จะต้องออกข้อบังคับบางประการให้สอดคล้องกับข้อบังคับของคณะมนตรีว่าด้วยการค้าบริการ

นอกจากรัฐสมาชิกมีสิทธิที่จะออกข้อบังคับภายในของรัฐเพื่อใช้บังคับกับผู้ให้บริการแล้ว รัฐสมาชิกยังมีพันธกรณีและหน้าที่ที่จะต้องออกข้อบังคับบางประการของตนให้สอดคล้องกับข้อบังคับของคณะมนตรีว่าด้วยการค้าบริการ อันได้แก่ เงื่อนไขและวิธีการด้านคุณสมบัติ มาตรฐานทางเทคนิคและเงื่อนไขออกใบอนุญาต ซึ่งได้

³⁹ Article 6 (3) “ Where authorization is required for the supply of a service on which a specific commitment has been made, the competent authorities of a Member shall, within a reasonable period of time after the submission of an application considered complete under domestic laws and regulations, inform the applicant of the decision concerning the application. At the request of the applicant, the competent authorities of the Member shall provide, without undue delay, information concerning the status of the application.

WTO, General Agreement on Trade in Services, Department of Business Economics, Ministry Commerce (October 1995), p. 7.

บัญญัติไว้ในข้อ 6 (4)⁴⁰ ของความตกลงว่าด้วยการค้าบริการ กำหนดให้

เพื่อประกันว่ามาตรการที่เกี่ยวกับเงื่อนไขและวิธีดำเนินการด้านคุณสมบัติ มาตรฐานทางเทคนิคและเงื่อนไขด้านการออกใบอนุญาต จะไม่ก่อให้เกิดอุปสรรคต่อการค้าบริการโดยไม่จำเป็น คณะมนตรีสำหรับการค้าบริการจะกำหนดและพัฒนาข้อบังคับที่จำเป็นโดยผ่านองค์กรที่เหมาะสมที่ตนเองจัดตั้งขึ้น กฎระเบียบดังกล่าวจะต้องวางอยู่บนพื้นฐาน ความโปร่งใสและมีหลักเกณฑ์ ไม่เพิ่มอุปสรรคมากขึ้นในเรื่องของการประกันคุณภาพบริการ และวิธีดำเนินการออกใบอนุญาต จะต้องไม่มีข้อจำกัดในตัวของมันเองเกี่ยวกับการให้บริการ

เมื่อพิจารณาจากข้อความดังกล่าวข้างต้น ประกอบกับภาคผนวกว่าด้วยการโทรคมนาคมแล้วสรุปว่า รัฐสมาชิกมีพันธกรณีที่จะต้องออกข้อบังคับภายในเกี่ยวกับบริการโทรคมนาคมของตนให้สอดคล้องกับข้อบังคับเกี่ยวกับบริการโทรคมนาคมของคณะมนตรีว่าด้วยการค้าบริการ ซึ่งข้อบังคับเกี่ยวกับบริการโทรคมนาคมดังกล่าว ได้แก่ เงื่อนไขและวิธีดำเนินการด้านคุณสมบัติ มาตรฐานทางเทคนิคและเงื่อนไขด้านการออกใบอนุญาต โดยข้อบังคับของคณะมนตรีว่าด้วยการค้าบริการโทรคมนาคม

⁴⁰ Article 6(4) "With a view to ensuring that measures relating to qualification requirements and procedures, technical standards and licensing requirements do not constitute unnecessary barriers to trade in services, the Council for Trade in Services shall, through appropriate bodies it may establish, develop any necessary disciplines. Such disciplines shall aim to ensure that such requirements are, inter alia:

- (A) based on objective and transparent criteria, such as competence and the ability to supply the service;
- (B) not more burdensome than necessary to ensure the quality of the service;
- (C) in the case of licensing procedures, not in themselves a restriction on the supply of the service."

WTO, General Agreement on Trade in Services , Department of Business Economics, Ministry Commerce (October 1995), p. 7.

ดังกล่าวจะวางอยู่บนพื้นฐานความโปร่งใส มีหลักเกณฑ์ไม่เพิ่มอุปสรรคมากขึ้นในเรื่องของ ประกันคุณภาพบริการและวิธีดำเนินการออกใบอนุญาต

นอกจากนี้แล้วในระหว่างที่คณะมนตรีว่าด้วยการค้าบริการ ออกข้อบังคับเกี่ยวกับบริการโทรคมนาคมดังกล่าว รัฐสมาชิกทุกรัฐมีพันธกรณีและหน้าที่ ที่จะต้องปฏิบัติตาม ข้อ 6 (5) (เอ)⁴¹ ของความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการกำหนดให้

“ในสาขาที่รัฐสมาชิกได้ยอมรับข้อผูกพันเฉพาะ ในระหว่าง การรื้อให้กฎระเบียบที่ได้กำหนดขึ้นสำหรับสาขาเหล่านี้ตามวรรค 4 มีผลบังคับใช้รัฐสมาชิก จะไม่ใช่เงื่อนไขในเรื่องการออกใบอนุญาต คุณสมบัติ และมาตรฐานด้านเทคนิค ซึ่งจะ ลบล้างหรือทำให้ข้อผูกพันเฉพาะเสียหาย...”

พิจารณาประกอบกับภาคผนวกว่าด้วยโทรคมนาคม จะสรุปได้ว่าในระหว่างที่คณะมนตรีว่าด้วยการค้าบริการออกข้อบังคับเกี่ยวกับโทรคมนาคมนั้น รัฐสมาชิกจะต้องไม่ใช่เงื่อนไขการออกใบอนุญาต คุณสมบัติและมาตรฐานทางเทคนิคที่ เกี่ยวกับการเข้าถึงและการใช้บริการและเครือข่ายสื่อสารโทรคมนาคมสาธารณะ ในลักษณะที่ กลุ่มเครือข่ายหรือขาดความโปร่งใส กีดกันการแข่งขันการให้บริการโทรคมนาคมด้วยการเพิ่ม ภาระเกี่ยวกับการประกันคุณภาพบริการ และก่อให้เกิดการดำเนินการออกใบอนุญาตที่มี ขั้นตอนยุ่งยาก

และในการที่รัฐสมาชิกได้ออกข้อบังคับโทรคมนาคมให้สอดคล้อง กับข้อบังคับของคณะมนตรีว่าด้วยการค้าบริการนั้น จะต้องมีการคำนึงถึงมาตรฐานสากล ระหว่างประเทศเกี่ยวกับการเชื่อมโยง และการปฏิบัติการระหว่างกันของบริการและเครือข่าย

⁴¹ Article 6(5)(A) “In sectors in which a Member has undertaken specific commitments, pending the entry into force of disciplines developed in these sectors pursuant to paragraph 4, the Member shall not apply licensing and qualification requirements and technical standards that nullify or impair such specific commitments...”

WTO, General Agreement on Trade in Services, Department of Business Economics, Ministry Commerce (October 1995), p. 8.

โทรคมนาคมขององค์การระหว่างประเทศ อันได้แก่ สหภาพโทรคมนาคมระหว่างประเทศและ องค์การระหว่างประเทศว่าด้วยการมาตรฐาน

3.3.6 พันธกรณีตามข้อ 8 ในเรื่องหลักการผูกขาดการให้บริการและผู้ให้บริการที่ได้รับสิทธิแต่ผู้เดียวบังคับใช้กับการโทรคมนาคม

ก่อนที่เราจะทำความเข้าใจหลักการผูกขาดการให้บริการและผู้ให้บริการที่ได้รับสิทธิแต่ผู้เดียวเป็นอย่างไรนั้น เราจะต้องมาทำความเข้าใจในเรื่องความหมายและขอบเขตของผู้ผูกขาดการให้บริการ ภายใต้ความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการมีความหมายแคบกว้างอย่างไร

คำว่าผูกขาดการให้บริการ ได้มีคำจำกัดความไว้ในข้อ 28(เฮช)⁴² ของความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ กำหนดให้

“ผู้ผูกขาดการให้บริการ หมายถึง บุคคล (บุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล) ของภาครัฐหรือเอกชนซึ่งสมาชิกนั้นอนุญาตหรือจัดตั้งอย่างเป็นทางการหรือในทางปฏิบัติ ให้เป็นผู้ให้บริการเพียงรายเดียวภายในตลาดของรัฐสมาชิกนั้นๆ ”

นอกจากความหมายของผู้ผูกขาดการให้บริการดังกล่าวข้างต้นแล้วยังรวมไปถึงกรณีของผู้ให้บริการที่ได้รับสิทธิแต่ผู้เดียวในข้อ 8 (5)⁴³ ของความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ กำหนดให้

⁴² Article 28(H) “Monopoly supplier of service mean any person , public or private, which in the relevant market of the territory of a Member is authorized or established formally or in effect by that Member as the sole supplier of that service;”

WTO, General Agreement on Trade in Services, Department of Business Economics, Ministry Commerce (October 1995), p. 24.

⁴³ Article 8(5) “The provisions of this Article shall also apply to case of exclusive service suppliers, where a Member formally, or in effect, (A) authorizes or establishes a small number of service suppliers and (B) substantially prevents competition among those suppliers in its territory”

WTO, General Agreement on Trade in Services, Department of Business Economics, Ministry Commerce (October 1995), p. 10.

“ผู้ให้บริการที่ได้รับสิทธิแต่เพียงผู้เดียว เมื่อสมาชิก (เอ) อนุญาต หรือ ให้จัดตั้งโดยให้มีผู้ให้บริการเพียงน้อยราย และ (บี) ห้ามการแข่งขันระหว่างผู้ให้บริการ อย่างชัดเจนภายในอาณาเขตของรัฐสมาชิกทั้งที่เป็นทางการและโดยผลทางปฏิบัติ”

อย่างไรก็ดีเมื่อนำความหมายของผู้ผูกขาดการให้บริการข้อ 28 (เอช) และข้อ 8 (5) ดังกล่าวข้างต้นมาใช้กับภาคผนวกว่าด้วยการโทรคมนาคม จะพบว่าใน ภาคผนวกดังกล่าวไม่มีการให้คำนิยามผู้ผูกขาดการให้บริการโทรคมนาคมเอาไว้เลย แต่ ผู้เขียนมีความเห็นว่าการที่จะผูกขาดการให้บริการโทรคมนาคมได้นั้น จะต้องเป็นการผูกขาด ศูนย์กลางของโทรคมนาคม นั่นก็คือ เครือข่าย (Network) ภายในของรัฐสมาชิก ด้วยเหตุนี้ ผู้เขียนจึงมีความเห็น ว่า เมื่อนำบทบัญญัติข้อ 28 (เอช) และข้อ 8 (5) มาพิจารณาประกอบ กับข้อ 3 (ซี)⁴⁴ ของภาคผนวกว่าด้วยการโทรคมนาคม กำหนดให้

“เครือข่ายการสื่อสารโทรคมนาคมสาธารณะ หมายถึงโครงสร้างพื้นฐาน การโทรคมนาคม ที่ทำให้มีการโทรคมนาคมระหว่างจุดปลายทางของเครือข่ายที่กำหนดไว้”

ซึ่งตามนิยามข้อ 3 (ซี) มีความหมายว่า การสื่อสารระหว่างจุดสองจุด หรือมากกว่านั้น โดยผ่านโครงสร้างพื้นฐานโทรคมนาคมของรัฐสมาชิกเอง โดยโครงสร้าง พื้นฐานโทรคมนาคมดังกล่าวอาจจะ เป็นของรัฐหรือเอกชนก็ได้ เนื่องจากในบทบัญญัติ ดังกล่าวมิได้กำหนดไว้โดยแจ้งชัดว่าโครงสร้างพื้นฐานโทรคมนาคมเป็นของผู้ใด

ดังนั้นเมื่อพิจารณานิยามจากข้อ 28 (เอช) และข้อ 8 (5) ของความ ตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการประกอบกับข้อ 3 (ซี) ของภาคผนวกว่าด้วยการโทรคมนาคม สามารถจำแนกประเภทของผู้ผูกขาดการให้บริการโทรคมนาคมออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. ผู้ผูกขาดการให้บริการเครือข่ายสื่อสารโทรคมนาคมสาธารณะ โดย หน่วยงานของภาครัฐให้เป็นผู้ให้บริการโทรคมนาคมแต่เพียงผู้เดียว

⁴⁴ Article 3(C) “ Public telecommunications transport network means the public telecommunications infrastructure which permits telecommunications between and among defined network termination points.”

WTO, General Agreement on Trade in Services, Department of Business Economics, Ministry Commerce (October 1995), p. 34.

2. ผู้ผูกขาดการให้บริการเครือข่ายสื่อสารโทรคมนาคมสาธารณะ โดยภาคเอกชนที่ได้รับอนุญาตจากรัฐสมาชิกให้เป็นผู้ให้บริการโทรคมนาคมแต่เพียงผู้เดียว

3. ผู้ผูกขาดการให้บริการเครือข่ายสื่อสารโทรคมนาคมสาธารณะ ที่ได้รับสิทธิแต่เพียงผู้เดียวในลักษณะที่รัฐสมาชิกจำกัดให้มีผู้ให้บริการโทรคมนาคมเพียงน้อยราย และห้ามมีการแข่งขันการให้บริการโทรคมนาคมอย่างชัดเจน

และเมื่อย้อนกลับมาดูเนื้อความในบทบัญญัติ ข้อ 8 ทั้งหมดของความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ ในเรื่องของหลักการผูกขาดการให้บริการและผู้ให้บริการที่ได้รับสิทธิแต่เพียงผู้เดียวนั้น ไม่พบว่ามีข้อความใดในบทบัญญัติดังกล่าว มีลักษณะเป็นการห้ามการผูกขาดการให้บริการเลย และเมื่อไม่มีการห้ามการผูกขาดดังกล่าวแล้ว รัฐสมาชิกมีพันธกรณีแยกได้ 2 กรณีคือ

3.3.6.1 พันธกรณีของผู้ผูกขาดการให้บริการก่อนที่ความตกลงองค์การการค้าโลกมีผลใช้บังคับ

ตามบทบัญญัติในข้อ 8 (1)⁴⁵ ของความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ กำหนดให้

“รัฐสมาชิกแต่ละรายจะให้หลักประกันว่า ผู้ผูกขาดการให้บริการในดินแดนของตน จะไม่กระทำการในลักษณะที่ไม่สอดคล้องต่อพันธกรณีของรัฐสมาชิกภายใต้ข้อ 2 และข้อผูกพันเฉพาะ”

หมายความว่า พฤติกรรมของผู้ผูกขาดการให้บริการของรัฐสมาชิก จะต้องไม่สอดคล้องกับหลักประติบัติเชิงชาติที่ได้รับความอนุเคราะห์ยิ่ง นั่นคือ จะไม่กระทำการในลักษณะเลือกปฏิบัติต่อบริการหรือผู้ให้บริการของรัฐสมาชิกใด รัฐสมาชิกหนึ่ง มากไปว่าบริการหรือผู้ให้บริการของรัฐสมาชิกอื่นที่คล้ายคลึงกัน หรือเท่ากับ

⁴⁵ Article 8(1) "Each Member shall ensure that any monopoly supplier of a service in its territory does not, in the supply of the monopoly service in the relevant market, act in a manner inconsistent with that Member's obligations under article II and specific commitments."

WTO, General Agreement on Trade in Services, Department of Business Economics, Ministry Commerce (October 1995), p. 9.

ว่าผู้ผูกขาดการให้บริการของรัฐสมาชิกจะต้องปฏิบัติต่อบริการหรือผู้ให้บริการของรัฐสมาชิกทุกรัฐอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกันและต้องมีพฤติกรรมที่สอดคล้องกับข้อผูกพันเฉพาะที่รัฐสมาชิกนั้นๆได้ทำไว้⁴⁶ ดังนั้นเมื่อนำบทบัญญัติข้อ 8(1) ดังกล่าวพิจารณาประกอบกับประเภทของผู้ผูกขาดการให้บริการโทรคมนาคมดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่าผู้ผูกขาดการให้บริการเครือข่ายสื่อสารโทรคมนาคม สาธารณะทั้ง 3 ประเภทของรัฐสมาชิก มีหน้าที่ที่จะต้องให้การปฏิบัติในทางกฎหมาย ข้อบังคับ แนวทางการดำเนินการบริหารที่เป็นการทั่วไปและเป็นการเฉพาะเกี่ยวกับการเข้าถึงและการใช้บริการและเครือข่ายสื่อสารโทรคมนาคมสาธารณะของผู้ผูกขาดการให้บริการดังกล่าว ต่อบริการหรือผู้ให้บริการของรัฐสมาชิกไม่น้อยไปกว่าบริการหรือผู้ให้บริการโทรคมนาคมที่คล้ายคลึงกัน และจะต้องสอดคล้องกับข้อผูกพันเฉพาะสาขาบริการโทรคมนาคมที่รัฐสมาชิกนั้นได้เสนอไว้ภายใต้ความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ

นอกจากนี้แล้ว ผู้ผูกขาดการให้บริการจะต้องไม่ใช่สถานะการผูกขาดของตนในลักษณะที่กำหนดไว้ในข้อ 8 (2) ของความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ

“ในกรณีที่ผู้ผูกขาดการให้บริการแข่งขันในการให้บริการ นอกเหนือขอบเขตของสิทธิในการผูกขาดของตนและอยู่ภายใต้ข้อผูกพันของรัฐสมาชิกนั้น ไม่ว่าจะโดยตรงหรือโดยผ่านบริษัทในเครือ รัฐสมาชิกนั้นจะต้องให้การประกันว่า ผู้ผูกขาดการให้บริการจะต้องไม่ใช่สถานะการผูกขาดของตนโดยมิชอบ เพื่อกระทำการในดินแดนของตนในลักษณะที่ไม่สอดคล้องกับข้อผูกพันเฉพาะนั้น”⁴⁷

⁴⁶ Pierre Sauve, A First Look at Investment in the Final Act of the Uruguay Round, *Journal of World Trade* 28 (October 1994), p. 12.

⁴⁷ Article 8(2) “Where a Member’s monopoly supplier competes, either directly or through an affiliated company, in the supply of a service outside the scope of its monopoly rights and which is subject to that Member’s specific commitments, the Member shall ensure that such a supplier does not abuse its monopoly position to act in its territory in a manner inconsistent with such commitments.”

WTO, *General Agreement on Trade in Services*, Department of Business Economics, Ministry Commerce (October 1995), p. 9.

หมายความว่า ผู้ผูกขาดการให้บริการของรัฐสมาชิก จะต้องไม่ใช่ความเป็นผู้ผูกขาดการให้บริการของตนในการขัดขวางหรือเป็นอุปสรรคต่อผู้ให้บริการของรัฐสมาชิกที่เข้ามาแข่งขันในการให้บริการ นอกเหนือจากขอบเขตการผูกขาดของตนที่ได้รับอนุญาตจากรัฐสมาชิกในการเป็นผู้ให้บริการแต่เพียงผู้เดียว ดังนั้นเมื่อมีบทบัญญัติในข้อ 8 (2) ดังกล่าวพิจารณาประกอบกับประเภทของผู้ผูกขาดการให้บริการโทรคมนาคมทั้ง 3 ประเภท ดังกล่าวข้างต้น จะสรุปได้ว่า ผู้ผูกขาดการให้บริการเครือข่ายสื่อสารโทรคมนาคมสาธารณะทั้ง 3 ประเภทที่กล่าวข้างต้น มีพันธกรณีที่จะต้องไม่ใช่ความได้เปรียบในการผูกขาดเครือข่ายสื่อสารโทรคมนาคมสาธารณะของตนที่มีอยู่ ในการขัดขวางหรือเป็นอุปสรรคต่อการแข่งขันของผู้ให้บริการโทรคมนาคมของรัฐสมาชิกอื่นๆ นอกเหนือจากขอบเขตอำนาจผูกขาดของตนนั้นย่อมแสดงให้เห็นว่า ควรจะต้องมีระดับการแข่งขัน (Level playing field) ระหว่างผู้ให้บริการโทรคมนาคมด้วยกัน และผู้ผูกขาดการให้บริการโทรคมนาคมจะต้องไม่ก่อให้เกิดความลำช้าเกินสมควร ไม่ก่อให้เกิดการจำกัดการเชื่อมต่อและคิดค่าธรรมเนียมการเข้าถึงเครือข่ายสื่อสารโทรคมนาคมสาธารณะที่สูงเกินไปทั้งทางตรงและทางอ้อมโดยผ่านบริษัทในเครือของตน⁴⁸ ยกตัวอย่างเช่น ถ้าเป็นบริษัทในเครือของผู้ผูกขาดการให้บริการโทรคมนาคมในรัฐสมาชิกแล้ว ผู้ผูกขาดอาจจะกำหนดอัตราค่าบริการสำหรับการเชื่อมต่อเครือข่ายระหว่างกัน ในอัตราค่าบริการที่ถูกกว่าบริษัทของรัฐสมาชิกอื่นๆ ที่เข้ามาให้บริการในรัฐสมาชิกนั้น เป็นต้น

อย่างไรก็ดีเมื่อคณะมนตรีว่าด้วยการค้าบริการได้รับคำร้องขอจากรัฐสมาชิกอื่นว่า ผู้ผูกขาดการให้บริการเครือข่ายสื่อสารโทรคมนาคมสาธารณะทั้ง 3 ประเภท ได้กระทำการเลือกปฏิบัติต่อผู้ให้บริการจากรัฐสมาชิกอื่นโดยไม่เสมอภาคและเท่าเทียมกัน หรือใช้สถานะการผูกขาดการให้บริการเครือข่ายของตนนอกเหนือจากขอบเขตที่ได้รับอนุญาตให้ผูกขาดภายในของรัฐสมาชิก ในลักษณะที่เป็นอุปสรรคต่อการแข่งขันของ

⁴⁸ G Russell Pipe, Uruguay Round Trade Agreement Provisions Affecting Telecommunication, p. 6.

ผู้ให้บริการที่มาจากรัฐสมาชิกอื่น คณะมนตรีว่าด้วยการค้าบริการมีหน้าที่จะต้องปฏิบัติตามข้อ 8 (3)⁴⁹ ของความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ กำหนดให้

“คณะมนตรีว่าด้วยการค้าบริการ อาจร้องขอให้สมาชิกกำหนดให้ คงไว้ หรืออนุมัติผู้ให้บริการนั้น ให้จัดหาข้อมูลเฉพาะเกี่ยวกับการดำเนินการที่เกี่ยวข้อง”

คณะมนตรีว่าด้วยการค้าบริการจะต้องร้องขอไปยังรัฐสมาชิกที่อนุญาตให้มีการผูกขาดให้บริการโทรคมนาคม เพื่อให้รัฐสมาชิกดังกล่าวจัดส่งข้อมูลและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการผูกขาดดังกล่าวให้คณะมนตรีว่าด้วยการค้าบริการ

3.3.6.2 พันธกรณีของผู้ผูกขาดการให้บริการภายหลังที่ความตกลงการค้าโลกมีผลใช้บังคับ

ภายหลังจากที่องค์การการค้าโลกมีผลใช้บังคับแล้วรัฐสมาชิกที่ต้องการจะคงไว้ซึ่งการผูกขาดการให้บริการโทรคมนาคมต่อไป รัฐสมาชิกดังกล่าวมีพันธกรณีที่จะดำเนินการตามข้อ 8 (4)⁵⁰ ของความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการกำหนดให้

“รัฐสมาชิกนั้นจะแจ้งต่อคณะมนตรีว่าด้วยการค้าบริการไม่ช้าไปกว่า 3 เดือน ก่อนที่จะมีการดำเนินการอนุญาตให้สิทธิผูกขาด และบทบัญญัติของ (2), (3) ของข้อ 21 จะนำมาใช้บังคับ”

⁴⁹ Article 8(3) “...The Council for Trade in Services may,....request the Member establishing, maintaining or authorizing such supplier to provide specific information concerning the relevant operations.”

WTO, General Agreement on Trade in Services, Department of Business Economics, Ministry Commerce (October 1995), p. 10.

⁵⁰ Article 8(4) “...., that Member shall notify the Council for Trade in services no later than three months before the intended implementation of the grant of monopoly rights and the provisions of paragraphs 2, 3 and 4 of Article XXI shall apply.”

WTO, General Agreement on Trade in Services, Department of Business Economics, Ministry Commerce (October 1995), p. 10.

พิจารณาประกอบกับประเภทของผู้ผูกขาดการให้บริการ เครือข่ายสื่อสารโทรคมนาคมสาธารณะที่กำหนดไว้ในข้อ 3.6.1 แล้ว สรุปได้ว่า รัฐสมาชิกของผู้ผูกขาดการให้บริการเครือข่ายสื่อสารโทรคมนาคมสาธารณะจะต้องแจ้งคณะมนตรีว่าด้วยการค้าบริการไม่ช้าไปกว่า 3 เดือนก่อนที่จะมีการอนุญาตให้สิทธิผูกขาด และรัฐสมาชิกที่ต้องการผูกขาดการให้บริการโทรคมนาคมภายในอาณาเขตของรัฐตนเองไว้ จะต้องปฏิบัติตาม ข้อ 21(2) , (3) และ (4) กล่าวคือ รัฐสมาชิกที่ต้องการแก้ไขตารางข้อผูกพัน เพื่อให้มีการผูกขาดการให้บริการโทรคมนาคมต่อไป จะต้องเข้าร่วมเจรจากับรัฐสมาชิกที่ผู้ให้บริการของรัฐสมาชิกนั้นได้รับผลกระทบจากการผูกขาด เพื่อตกลงเกี่ยวกับค่าชดเชยที่จำเป็น แต่ถ้ารัฐสมาชิกที่ต้องการแก้ไขกับรัฐสมาชิกที่ได้รับผลกระทบจากการผูกขาดการให้บริการโทรคมนาคมไม่สามารถตกลงกันได้เกี่ยวกับค่าชดเชยที่จำเป็นแล้ว รัฐสมาชิกที่ได้รับผลกระทบอาจจะเสนอเรื่องต่ออนุญาโตตุลาการ และถ้ารัฐสมาชิกที่ต้องการแก้ไขไม่ปฏิบัติตามผลการพิจารณาของอนุญาโตตุลาการแล้ว รัฐสมาชิกที่ได้รับผลกระทบอาจแก้ไขหรือถอนผลประโยชน์ที่เท่าเทียมกันได้

3.3.7 พันธกรณีตามข้อ 9 ในเรื่องหลักการปฏิบัติทางธุรกิจที่บังคับใช้กับการโทรคมนาคม

ในความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ มีจุดมุ่งหมายที่จะต้องให้มีการเปิดเสรีการแข่งขันการให้บริการ แต่มีการแข่งขันการให้บริการบางรูปแบบที่นอกเหนือจากการผูกขาดและผู้ให้บริการแต่เพียงผู้เดียว ที่มีลักษณะเป็นการจำกัดการแข่งขันให้บริการนั้น คือ การปฏิบัติ ทางธุรกิจ ซึ่งได้บัญญัติไว้ในข้อ 9 ของความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ อย่างไรก็ตาม การปฏิบัติทางธุรกิจที่เป็นการจำกัดการแข่งขันการให้บริการทั่วไปแล้ว ยังเป็นการจำกัดการแข่งขันการให้บริการเฉพาะสาขาอีกด้วย ที่สำคัญคือ สาขาการบริการโทรคมนาคม ดังนั้นเพื่อให้เกิดความเข้าใจถึงลักษณะการปฏิบัติทางธุรกิจที่อาจจะเป็นการบิดเบือนทางการค้าบริการโทรคมนาคม ผู้เขียนจึงใคร่ขอแยกสภาพการแข่งขันการให้บริการโทรคมนาคมตามความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการออกเป็น 2 ลักษณะสำคัญๆ คือ

3.3.7.1 การแข่งขันการให้บริการที่รัฐสมาชิกยอมรับ จะแยกออกเป็น 2 กรณี คือ

1. การปฏิบัติระหว่างรัฐสมาชิกกับผู้ให้บริการโทรคมนาคมของรัฐสมาชิกอื่น

สำหรับการแข่งขันการให้บริการโทรคมนาคมภายใต้ความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการที่รัฐสมาชิกทั้งหลายยอมรับได้นั้น รัฐสมาชิกจะต้องปฏิบัติต่อผู้ให้บริการจากรัฐสมาชิกอื่นในลักษณะที่ทำให้มีการแข่งขันอย่างเสมอภาคและมีความเท่าเทียมกัน โดยรัฐสมาชิกที่อนุญาตให้ผู้ให้บริการโทรคมนาคมจากรัฐสมาชิกอื่นเข้าไปแข่งขันในการให้บริการโทรคมนาคม รัฐสมาชิกที่อนุญาตจะต้องดำเนินการให้ผู้ให้บริการโทรคมนาคมจากรัฐสมาชิกอื่นเข้าถึงและใช้บริการเครือข่ายสื่อสารโทรคมนาคมสาธารณะของตนในระหว่างผู้ให้บริการโทรคมนาคมจากรัฐสมาชิกอื่น ๆ อย่างเท่าเทียมกัน และรัฐสมาชิกที่อนุญาตจะต้องมีความโปร่งใสในการใช้กฎหมาย ข้อบังคับ การดำเนินการทางการบริหารที่ออกโดยรัฐสมาชิกต่อบริการหรือผู้ให้บริการของตนอย่างเท่าเทียมกันกับบริการและผู้ให้บริการของรัฐสมาชิกอื่น ๆ

2. การปฏิบัติระหว่างผู้ให้บริการโทรคมนาคมของรัฐสมาชิกกับผู้ให้บริการโทรคมนาคมของรัฐสมาชิกอื่น

สำหรับกรณีที่รัฐสมาชิกภายใต้ความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ มีลักษณะผูกขาดการให้บริการโทรคมนาคม ไม่ว่าจะโดยหน่วยงานของรัฐหรือภาคเอกชนที่ได้รับอนุญาต หรือผู้ให้บริการโทรคมนาคมที่ได้รับสิทธิแต่เพียงผู้เดียวในการให้บริการโทรคมนาคมจะต้องไม่ใช้ความได้เปรียบของผู้ให้บริการโทรคมนาคมที่มีสถานะผูกขาดการให้บริการ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการผลิต, การแจกจ่าย, การตลาด, การขาย และการส่งมอบบริการหรือเครือข่ายโทรคมนาคมของตน ในลักษณะที่กีดกันการแข่งขันหรือก่อให้เกิดอุปสรรคต่อผู้ให้บริการโทรคมนาคมจากรัฐสมาชิกอื่น ทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น ความชักช้าและการจำกัดเกี่ยวกับการเชื่อมต่อเครือข่ายหรือบริการ การเรียกค่าธรรมเนียมการเข้าถึง (Access Charges) สูงเกินไป เป็นต้น

นอกจากนี้แล้วในสภาวะการแข่งขันการให้บริการโทรคมนาคมหลายราย ผู้ให้บริการโทรคมนาคมภาคเอกชนของรัฐสมาชิกจะต้องไม่รวมตัวกันหรือประสานความร่วมมือกัน ในลักษณะที่เป็นการขัดขวางหรือกีดขวางการแข่งขันจากผู้ให้บริการโทรคมนาคมของรัฐสมาชิกอื่น เช่น การที่ผู้ให้บริการโทรคมนาคมภาคเอกชนของ

รัฐสมาชิก ได้รวมตัวกันที่จะไม่อนุญาตให้มีการเชื่อมต่อบริการ หรือเครือข่ายของตนเข้ากับบริการหรือเครือข่ายของผู้ให้บริการต่างชาติที่เข้ามาแข่งขันในรัฐสมาชิกนั้น ฯลฯ

3.3.7.2 การแข่งขันการให้บริการที่รัฐสมาชิกไม่ยอมรับ จะแยกออกเป็น 2 กรณี คือ

1. การปฏิบัติระหว่างรัฐสมาชิกกับผู้ให้บริการโทรคมนาคมของรัฐสมาชิกอื่น

สำหรับการแข่งขันการให้บริการโทรคมนาคมภายใต้ความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ ที่รัฐสมาชิกทั้งหลายไม่ยอมรับนั้นมีลักษณะดังนี้คือการที่รัฐสมาชิกมีการเลือกปฏิบัติต่อการบริการหรือผู้ให้บริการของรัฐสมาชิกใดรัฐสมาชิกหนึ่งด้วยการเอื้ออำนวยให้สามารถเข้าถึงและใช้บริการและเครือข่ายสื่อสารโทรคมนาคมสาธารณะของตนได้ดีกว่าการบริการหรือผู้ให้บริการโทรคมนาคมของรัฐสมาชิกอื่น ๆ รัฐสมาชิกได้สร้างความคลุมเครือในการใช้กฎหมาย ข้อบังคับ การดำเนินการทางการบริหารต่อการบริการหรือผู้ให้บริการโทรคมนาคมของรัฐสมาชิกอื่น และรัฐสมาชิกได้มีการเลือกปฏิบัติต่อการบริการหรือผู้ให้บริการโทรคมนาคมของตนดีกว่าบริการหรือผู้ให้บริการโทรคมนาคมจากรัฐสมาชิกอื่น

2. การปฏิบัติระหว่างผู้ให้บริการโทรคมนาคมของรัฐสมาชิกกับผู้ให้บริการโทรคมนาคมของรัฐสมาชิกอื่น

สำหรับกรณีที่รัฐสมาชิกภายใต้ความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ มีลักษณะการผูกขาดการบริการโทรคมนาคม ทั้งจากหน่วยงานของรัฐเองหรือภาคเอกชนที่ได้รับอนุญาต หรือผู้ให้บริการโทรคมนาคมที่ได้รับสิทธิแต่เพียงผู้เดียวในการให้บริการโทรคมนาคม ได้ทำการเลือกปฏิบัติต่อการบริการหรือผู้ให้บริการโทรคมนาคมของรัฐสมาชิกใดสมาชิกหนึ่งมากกว่าที่ให้การปฏิบัติต่อการบริการหรือผู้ให้บริการโทรคมนาคมของรัฐสมาชิกอื่น ๆ หรืออาจใช้สถานะการผูกขาดของตนกีดกันการแข่งขันหรือก่อให้เกิดอุปสรรคต่อผู้ให้บริการโทรคมนาคมของรัฐสมาชิกอื่น

และสำหรับการแข่งขันการให้บริการภายในรัฐสมาชิกที่มีผู้ให้บริการภาคเอกชนหลายราย ได้มีการปฏิบัติทางธุรกิจที่มีลักษณะเป็นการจำกัดการแข่งขันทางการค้าบริการโทรคมนาคม เรียกว่าข้อจำกัดการปฏิบัติทางธุรกิจ (Restrictive Business practices) เป็นมาตรการจำกัดการแข่งขันที่มีใช้มาตรการของรัฐ แต่เป็นมาตรการ

ของผู้ให้บริการโทรคมนาคมภาคเอกชนของรัฐสมาชิกเองที่ต้องการรักษาสถานะของตนในตลาดการค้าบริการโทรคมนาคม เพื่อให้ตนเองอยู่ในสถานะที่มีอำนาจในการครอบงำตลาด (Dominant Position of Power) บริการโทรคมนาคมได้ หมายถึง การที่ผู้ให้บริการโทรคมนาคมได้เป็นเจ้าของเครือข่ายโทรคมนาคม และควบคุมตลาดทางด้านโทรคมนาคมในประเทศใดประเทศหนึ่งเกือบทั้งหมดหรือเป็นรายใหญ่⁵¹ และในสภาวะการเช่นนี้ของผู้ให้บริการโทรคมนาคมของภาคเอกชน อาจจะเรียกอีกอย่างว่าพฤติกรรมต่อต้านการแข่งขัน (Anticompetitive Behaviour) ได้ เช่น การจำกัดการเชื่อมต่อเครือข่ายหรือบริการ เป็นต้น ซึ่งจะเป็นการจำกัดหรือหน่วงเหนี่ยวความสำเร็จของ ผู้เข้ามาแข่งขันในการให้บริการรายใหม่ และเป็นการเบียดเบียนทางด้านราคา (Predatory Pricing)⁵² และนอกจากนี้แล้วยังมีลักษณะเป็นการที่ผู้ให้บริการโทรคมนาคมภาคเอกชนหลายรายได้ใช้วิธีการสมรู้ร่วมคิดกัน ในการประมูลการให้บริการโทรคมนาคมภายในรัฐสมาชิกนั้น เพื่อกีดกันผู้ให้บริการโทรคมนาคมจากรัฐสมาชิกอื่น⁵³

จากพฤติกรรมการปฏิบัติทางธุรกิจดังกล่าวข้างต้นส่งผลให้ บทบัญญัติ ข้อ 9 (2) ของความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ กำหนดให้

“หากได้รับคำร้องขอจากรัฐสมาชิกอื่นใด สมาชิกแต่ละรายจะ เข้าร่วมในการปรึกษาหารือเพื่อที่จะยกเลิกการปฏิบัติที่กล่าวถึงในวรรค 1 สมาชิกที่ได้รับการ

⁵¹ Bruno Lanvin, “Participation of Developing Countries in a Telecommunication and Data Services Agreement : Some Elements for Consideration, “In Electronic Highways for World Trade : Issues in Telecommunication and Data Services, ed Peter Robinson, Karl P Sanvant and Vishwas P Govitrikar (Boulder Sanfrancisco London : Westview Press, 1989), p. 87.

⁵² G Russell Pipe, Uruguay Round Agreement Provisions Affects Telecommunications, p. 7.

⁵³ Murray Gibbs and Michiko Hayashi, Trade in Services : Sectoral Issues, p. 36.

ร้องขอจะให้การพิจารณาคำร้องขอนั้นด้วยความเห็นใจและอย่างเต็มที่ และจะร่วมมือในการส่งข้อมูลที่ไม่เป็นความลับที่มีไว้เป็นการทั่วไปเกี่ยวกับเรื่องที่เป็นปัญหา”⁵⁴

พิจารณาประกอบกับภาคผนวกว่าด้วยการโทรคมนาคม สรุปได้ว่า รัฐสมาชิกที่ได้รับคำร้องขอจากรัฐสมาชิกอื่นว่า ภายในรัฐสมาชิกของผู้รับคำร้องขอได้ดำเนินการในลักษณะจำกัดการแข่งขันการให้บริการโทรคมนาคมด้วยวิธีการปฏิบัติทางธุรกิจของผู้ให้บริการโทรคมนาคมภาคเอกชน รัฐสมาชิกผู้ได้รับคำร้องขอและรัฐสมาชิกที่ร้องขอจะต้องดำเนินการปรึกษาหารือซึ่งกันและกัน เพื่อยกเลิกการปฏิบัติดังกล่าว และรัฐสมาชิกที่ได้รับการร้องขอมิพันธกรณีและหน้าที่ที่จะต้องจัดส่งข้อมูลที่ไม่เป็นความลับและมีไว้เพื่อการทั่วไป ซึ่งเกี่ยวข้องกับปัญหาดังกล่าวให้แก่รัฐสมาชิกที่ร้องขอด้วย

จากการพิจารณาที่กล่าวข้างต้นทั้งหมด ผู้เขียนมีความเห็นว่า การปฏิบัติทางธุรกิจที่มีลักษณะเป็นการบิดเบือนหรือจำกัดการแข่งขันในการให้บริการโทรคมนาคม การปฏิบัติดังกล่าวยากที่จะสามารถตรวจสอบได้ และในบทบัญญัติ ข้อ 9 ของความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการก็มีได้มีหลักเกณฑ์และวิธีการในการจำแนกว่าการปฏิบัติทางธุรกิจอย่างไร ที่จะเป็นการต้องห้ามตามความตกลงดังกล่าว รวมทั้งบทบัญญัติดังกล่าวไม่มีบทบังคับกับรัฐสมาชิกที่มีการปฏิบัติดังกล่าวอยู่แล้ว ดังนั้นจึงมีความเห็นว่า บทบัญญัติดังกล่าวจะก่อให้เกิดประเด็นปัญหาต่อไปในอนาคต

3.3.8 พันธกรณีตามข้อ 13 ในเรื่องหลักการจัดซื้อโดยรัฐที่บังคับใช้กับการโทรคมนาคม

หลักการจัดซื้อโดยรัฐ ตามข้อ 13 (1) ของความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ กำหนดให้

⁵⁴ Article 9(2) “each Member shall, at the request of any other Member, enter into consultations with a view to eliminating practices referred to in paragraph 1. The Member addressed shall accord full and sympathetic consideration to such a request and shall cooperate through the supply of publicly available non-confidential information of relevance to the matter in question...”

WTO, General Agreement on Trade in Services, Department of Business Economics, Ministry Commerce (October 1995), p. 10.

ซึ่งปัจจุบันหน่วยงานของรัฐบาลญี่ปุ่นแทบจะไม่ซื้ออุปกรณ์โทรคมนาคมจากผู้ให้บริการชาวต่างชาติเลย⁵⁶

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ก่อให้เกิดพันธกรณีที่รัฐสมาชิกทุกรัฐจะต้องมาร่วมเจรจาการค้าพหุภาคีเกี่ยวกับหลักการจัดซื้อบริการหรืออุปกรณ์โทรคมนาคมโดยรัฐ ซึ่งการเจรจาว่าด้วยการจัดซื้อโดยรัฐมีวัตถุประสงค์ 3 ประการคือ ขยายความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการให้ครอบคลุมการจัดซื้อโดยรัฐ, ขยายการใช้ความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการเข้าสู่ระดับศูนย์กลางย่อยของรัฐบาล (Sub-central level of government) และประโยชน์สาธารณะ ตลอดจนเพื่อปรับปรุงบทบัญญัติความตกลงว่าด้วยการค้าบริการที่มีอยู่⁵⁷ โดยการเจรจาดังกล่าวได้บัญญัติไว้ในข้อ 13 (2) ของความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการกำหนดให้

“ให้มีการเจรจาพหุภาคีว่าด้วยการจัดซื้อบริการโดยรัฐ ภายใต้ความตกลงนี้ภายในสองปีจากวันที่ความตกลงฉบับลิวีโตมีผลใช้บังคับ”⁵⁸

ภายใน 2 ปีนับจากวันที่ความตกลงฉบับลิวีโตมีผลใช้บังคับ (1 มกราคม ค.ศ. 1995)

3.3.9 พันธกรณีตามข้อ 15 ในเรื่องหลักการอุดหนุนที่บังคับใช้กับการ

โทรคมนาคม

ความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการมีวัตถุประสงค์เพื่อเปิดเสรีทางการค้าบริการ หากการเปิดเสรีการค้าบริการตั้งอยู่บนหลักความเสมอภาคและความเท่าเทียมกัน

⁵⁶ G Russell Pipe, Kantor Claim all Uruguay Round, NAFTA and Telecom Market Opening with Japan favor US Interests, Telecommunications Services Trade Project (August 13, 1993), P. 5.

⁵⁷ GATT Secretariat, The Final Act of the Uruguay Round - Press Summary, The World Economy 17 (May 1994), p. 393.

⁵⁸ Article 13(2) “There shall be multilateral negotiations on government procurement in services under this Agreement within two years from the date of entry into force of the WTO Agreement.”

WTO, General Agreement on Trade in Services, Department of Business Economics, Ministry Commerce (October 1995), p.13.

แล้ว การอุดหนุนก็คงมีไม่ได้ เพราะการอุดหนุนเป็นมาตรการภายในของรัฐที่ถูกใช้ในลักษณะเป็นวิถีทางในการกำกับดูแลเศรษฐกิจ และใช้ในการสนับสนุนนโยบายแห่งชาติ อย่างไรก็ตามการอุดหนุนอาจเปลี่ยนค่าบริการในตลาดและต้นทุน ซึ่งจะนำมาสู่การบิดเบือนการจัดสรรทรัพยากร และเป็นการตัดทอนความผาสุกทางเศรษฐกิจ⁵⁹ ดังนั้นหากมีการยอมรับเรื่องการอุดหนุน การอุดหนุนก็จะทำลายหลักการของการแข่งขันอย่างเป็นธรรม ซึ่งมีใช้วัตถุประสงค์เพื่อเปิดเสรีทางการค้าบริการ แต่อย่างไรก็ดี มีการอุดหนุนบางประเภทที่ไม่ถือว่าเป็นการบิดเบือนทางการค้า ยกตัวอย่าง บริการสาธารณะ (Public Services) เป็นบริการที่ภาคเอกชนไม่ดำเนินการ แต่รัฐบาลจะเป็นผู้รับภาระในการจัดหา เช่น การคุ้มครองประเทศ, การให้บริการสาธารณะบางประเภทที่รัฐต้องสงวนเอาไว้เพื่อความมั่นคงของประเทศ สำหรับการอุดหนุนที่กฎหมายบัญญัติห้ามเอาไว้คือ การอุดหนุนที่จะก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมทางการค้าบริการ ซึ่งในเรื่องนี้ได้บัญญัติเอาไว้ในหลักเกณฑ์ของความตกลงทั่วไปว่าด้วยพิกัดอัตราภาษีศุลกากรและการค้า (GATT) ว่าด้วยการค้าสินค้า ดังนั้นในความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการนั้น รัฐสมาชิกทุกรัฐภายใต้ความตกลงดังกล่าวได้ยอมรับว่าการอุดหนุนบริการหรือผู้ให้บริการของรัฐตนเองจะก่อให้เกิดการบิดเบือนทางการค้าบริการ

และเนื่องจากยังไม่มีการระเบียบข้อบังคับพหุภาคีเกี่ยวกับการอุดหนุนที่ชัดเจนในบทบัญญัติ ข้อ 15 (1) ของความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ กำหนดให้

“...สมาชิกจะทำการเจรจาเพื่อกำหนดกฎระเบียบพหุภาคีที่จำเป็นเพื่อหลีกเลี่ยงผลบิดเบือนทางการค้าเช่นว่านั้น การเจรจจะพิจารณาถึงความเหมาะสมของวิธีดำเนินการตอบโต้ การเจรจาเช่นว่านั้นจะยอมรับบทบาทของการอุดหนุนที่เกี่ยวข้องกับแผนการพัฒนาของประเทศกำลังพัฒนา และคำนึงถึงความจำเป็นของสมาชิกโดยเฉพาะอย่างยิ่งสมาชิกที่เป็นประเทศกำลังพัฒนา เพื่อให้มีความยืดหยุ่นในเรื่องนี้ เพื่อความมุ่งประสงค์ของการเจรจาเช่นว่านั้น สมาชิกจะแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับการอุดหนุนทั้งปวงที่

⁵⁹ Americ Beviglia Zampetti, The Uruguay Round Agreement on Subsidies A Forward - Looking Assessment , Journal of World Trade 29 (December 1995), p.19.

เกี่ยวเนื่องกับการค้าบริการ ซึ่งสมาชิกเหล่านั้นได้จัดให้แก่ผู้ให้บริการภายในประเทศของตน”⁶⁰

ซึ่งหมายความว่า รัฐสมาชิกทุกรัฐมีพันธกรณีในการเจรจาการค้าบริการรอบต่อไป เพื่อกำหนดกฎข้อบังคับพหุภาคีที่จำเป็นเพื่อใช้หลีกเลี่ยงการอุดหนุนที่ก่อให้เกิดผลบิดเบือนทางการค้าบริการ ด้วยเหตุนี้ในการเจรจาต่อไปรัฐสมาชิกจะต้องคำนึงถึงการใช้มาตรการการตอบโต้ที่เหมาะสม บทบาทการอุดหนุนที่เกี่ยวข้องกับแผนพัฒนาของประเทศกำลังพัฒนา และความจำเป็นของประเทศกำลังพัฒนา นอกจากนี้แล้วเพื่อบรรลู่วัตถุประสงค์ของการเจรจาดังกล่าว รัฐสมาชิกมีพันธกรณีและหน้าที่ที่จะต้องมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลการอุดหนุนการค้าบริการระหว่างรัฐสมาชิกด้วยกันด้วย

และเมื่อนำบทบัญญัติข้อ 15 (1) ดังกล่าวข้างต้นพิจารณาร่วมกับภาคผนวกว่าด้วยการโทรคมนาคม สรุปว่า รัฐสมาชิกทุกรัฐได้ยอมรับว่า การอุดหนุนบริการหรือผู้ให้บริการโทรคมนาคมของรัฐสมาชิกก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมในการแข่งขันกับบริการหรือผู้ให้บริการโทรคมนาคมของรัฐสมาชิกอื่น ที่เข้ามาแข่งขันในการให้บริการโทรคมนาคม ดังนั้นรัฐสมาชิกทุกรัฐจึงมีพันธกรณีและหน้าที่ที่จะต้องพิจารณาเจรจาเพื่อกำหนดกฎระเบียบ ข้อบังคับพหุภาคี เพื่อหลีกเลี่ยงการอุดหนุนการให้บริการโทรคมนาคมที่มีผลเป็นการบิดเบือนทางการค้า โดยวางอยู่บนพื้นฐานมาตรการตอบโต้ที่เหมาะสม สถานภาพของประเทศกำลังพัฒนาและแผนพัฒนาของประเทศกำลังพัฒนา โดยประเทศกำลังพัฒนาส่วนใหญ่มีการใช้หลักการอุดหนุนข้ามภาค (Cross Subsidization) กับการให้

⁶⁰ Article 15(1) "... Members shall enter into negotiations with a view to developing the necessary multilateral disciplines to avoid such trade distortive effects. The negotiations shall also address the appropriateness of countervailing procedures. Such negotiations shall recognize the role of subsidies in relation to the development programmes of developing countries and take into account the needs of Members, particularly developing countries Members, for flexibility in this area. For the purpose of such negotiations, Members shall exchange information concerning all subsidies related to trade in services that they provide to their domestic service suppliers."

WTO, General Agreement on Trade in Services, Department of Business Economics, Ministry Commerce (October 1995), p. 15.

บริการโทรคมนาคม ด้วยการนำรายได้จากอัตราค่าบริการโทรคมนาคมมาอุดหนุนกับบริการไปรษณีย์ เพื่อที่จะใช้ลดอัตราค่าบริการสำหรับ ผู้ใช้บริการประเภทครัวเรือน หรือด้วยการนำรายได้จากอัตราค่าบริการโทรคมนาคมมาสนับสนุน และอุดหนุนประโยชน์สาธารณะอื่นๆ เพื่อใช้ในการพัฒนาประเทศ⁶¹ และเพื่อเป็นการกระจายรายได้ (The distribution of income) ไปสู่ประชาชนด้วยการขยายบริการโทรศัพท์ไปสู่ภูมิภาคที่มีลักษณะภูมิประเทศเป็นพิเศษ หรือกลุ่มผู้ใช้บริการโดยเฉพาะ ซึ่งได้ถูกมองในลักษณะของนโยบายสาธารณะ (Public Policy) เป็นสำคัญ⁶²

ดังนั้นด้วยเหตุดังกล่าวข้างต้นนี้ในการเจรจาเพื่อกำหนดกฎระเบียบ ข้อบังคับพหุภาคีในสาขาบริการโทรคมนาคม จะต้องคำนึงถึงการอุดหนุนข้ามภาคด้วย นอกจากนี้แล้วเพื่อให้บรรลุผลการเจรจาสำหรับการกำหนดกฎระเบียบ ข้อบังคับพหุภาคีดังกล่าว รัฐสมาชิกทุกรัฐมีหน้าที่ที่จะต้องแลกเปลี่ยนข้อมูลการอุดหนุนบริการโทรคมนาคม ในระหว่างสมาชิกด้วยกัน

3.3.10 พันธกรณีตามข้อ 16 ในเรื่องหลักการเข้าสู่ตลาดที่บังคับใช้กับการโทรคมนาคม

หลักการเข้าสู่ตลาดเป็นหลักการใหม่ที่มีได้มีการให้นิยามความหมายของการเข้าสู่ตลาด มีแต่เพียงการกำหนดรูปแบบการให้บริการ และการปฏิบัติต่อผู้ให้บริการของรัฐสมาชิกอื่น⁶³ ที่ปรากฏอยู่ในข้อ 16 (1) ของความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ ซึ่งกำหนดให้

“การเข้าสู่ตลาดโดยรูปแบบการให้บริการตามที่กำหนดไว้ในข้อ 1

⁶¹ G Russell Pipe, “Telecommunications Services : Considerations for Developing Countries in Uruguay Round Negotiations”, P. 98.

⁶² Peter L. Smith, Gregory Staple, Telecommunications Sector Reform in Asia Toward A New Pragmatism, World Bank Discussion Paper 232 (January 1994), p. 17.

⁶³ Bernard Hoekman, Pierre Sauve, “ Liberalizing Trade in Services”, p. 32.

สมาชิกแต่ละรายจะปฏิบัติแก่การบริการและผู้ให้บริการของสมาชิกอื่นใด ซึ่งเป็นการอนุเคราะห์ที่ไม่ด้อยไปกว่าที่ได้เสนอไว้ภายใต้ข้อกำหนด ข้อจำกัด และเงื่อนไขที่ตกลงและระบุไว้ในตารางข้อผูกพันของตน”⁶⁴

ซึ่งหมายความว่า รัฐสมาชิกแต่ละรัฐมีพันธกรณีที่จะต้องกำหนดหลักการเข้าสู่ตลาดไว้ในตารางข้อผูกพันเฉพาะ (Schedule of Specific Commitments) ของแต่ละรัฐสมาชิกเอง และโดยหลักการแล้วการเข้าสู่ตลาด หมายถึง การที่รัฐสมาชิกอนุญาตให้บริการและผู้ให้บริการจากรัฐสมาชิกอื่นเข้ามาให้บริการในอาณาเขตของตน และรัฐสมาชิกจะปฏิบัติต่อบริการและผู้ให้บริการของรัฐสมาชิกอื่นไม่ด้อยไปกว่าข้อกำหนด ข้อจำกัด หรือเงื่อนไข ที่ระบุไว้ในตารางข้อผูกพันเฉพาะที่รัฐสมาชิกได้ทำขึ้น โดยผู้ให้บริการจากรัฐสมาชิกอื่นสามารถเข้ามาให้บริการได้ 4 รูปแบบ คือ การให้บริการข้ามเขตแดน, การให้บริการภายในประเทศแต่ผู้ให้บริการมาจากรัฐสมาชิกอื่น, การให้บริการภายในประเทศโดยนิติบุคคลซึ่งเป็นผู้แทนทางการค้าของผู้ให้บริการจากรัฐสมาชิกอื่น และการให้บริการภายในประเทศโดยบุคคลธรรมดาซึ่งเป็นผู้แทนทางการค้าของผู้ให้บริการจากรัฐสมาชิกอื่น

และเมื่อนำบทบัญญัติ ข้อ 16 (1) ดังกล่าวข้างต้น มาพิจารณาประกอบกับข้อ 5 ของภาคผนวกว่าด้วยการโทรคมนาคม จะก่อให้เกิดพันธกรณีที่รัฐสมาชิกซึ่งเป็นผู้อนุญาตให้เข้าสู่ตลาดดังนี้คือ

3.3.10.1 หน้าที่ของรัฐสมาชิกที่จะต้องไม่เลือกปฏิบัติต่อผู้ให้บริการจากรัฐสมาชิกอื่น

รัฐสมาชิกแต่ละรายจะประกันว่าจะปฏิบัติต่อผู้ให้บริการโทรคมนาคมของรัฐสมาชิกอื่น ในการเข้าถึงและใช้บริการและเครือข่ายสื่อสารโทรคมนาคมสาธารณะ ตามข้อกำหนดและเงื่อนไขในตารางข้อผูกพันเฉพาะสาขาบริการโทรคมนาคม

⁶⁴ Article 16(1) “ With respect to market access through the modes of supply identified in Article I, each Member shall accord services and service suppliers of any other Member treatment no less favourable than that provided for under the terms, limitations and conditions agreed and specified in its Schedule.”

WTO, General Agreement on Trade in Services, Department of Business Economics, Ministry Commerce (October 1995), p. 15.

ของรัฐสมาชิกนั้น และจะต้องอนุญาตให้ผู้ให้บริการโทรคมนาคมจากรัฐสมาชิกอื่น เข้าถึง และใช้บริการและเครือข่ายสื่อสารโทรคมนาคมสาธารณะอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน⁶⁵

3.3.10.2 หน้าที่ของรัฐสมาชิกที่จะอนุญาตให้เข้าถึงและใช้บริการและเครือข่ายสื่อสารโทรคมนาคมสาธารณะ

รัฐสมาชิกจะต้องให้ผู้ให้บริการโทรคมนาคมของรัฐสมาชิกอื่น เข้าถึงและใช้บริการและเครือข่ายสื่อสารโทรคมนาคมสาธารณะของรัฐสมาชิก และรวมทั้งให้ เข้าถึงและใช้บริการวงจรที่เอกชนเป็นผู้เช่า ทั้งที่ให้บริการภายในประเทศและระหว่าง ประเทศ นอกจากนี้แล้วรัฐสมาชิกจะต้องอนุญาตให้ผู้ให้บริการโทรคมนาคมของรัฐสมาชิก อื่น ซื่อ, เช่า และเชื่อมต่ออุปกรณ์ปลายทางหรืออุปกรณ์ใดๆ ของผู้ให้บริการโทรคมนาคมของ รัฐสมาชิกอื่นเข้ากับเครือข่ายของรัฐสมาชิก จะต้องอนุญาตให้เชื่อมต่อวงจรที่เอกชนเป็น เจ้าของหรือเป็นผู้เช่าซึ่งเป็นของผู้ให้บริการโทรคมนาคมของรัฐสมาชิกอื่นเข้ากับเครือข่ายและ บริการสื่อสารโทรคมนาคมของรัฐสมาชิก หรือเข้ากับวงจรที่ผู้ให้บริการของรัฐสมาชิกเป็น เจ้าของหรือเป็นผู้เช่า และรวมทั้งอนุญาตให้ผู้ให้บริการจากรัฐสมาชิกอื่นใช้วิธีการจัดการอื่นๆ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

⁶⁵ Article 5(A) "Each Member shall ensure that any service supplier of any other Member is accorded access to and used public telecommunications transport networks and services on reasonable and non - discriminatory terms and conditions, for the supply of a service included in its schedule..."

WTO, General Agreement on Trade in Services, Department of Business Economics, Ministry Commerce (October 1995), p.35.

นอกเหนือจากที่จำเป็น⁶⁶

3.3.10.3 หน้าที่ของรัฐสมาชิกที่จะอนุญาตให้ใช้บริการและเครือข่าย
สื่อสารโทรคมนาคมสาธารณะ

รัฐสมาชิกจะต้องให้ผู้ให้บริการโทรคมนาคมของรัฐสมาชิกอื่น
ใช้บริการ และเครือข่ายสื่อสารโทรคมนาคมสาธารณะ เพื่อการเคลื่อนย้ายข้อมูลของตนได้ทั้ง
ภายในประเทศ และต่างประเทศ เพื่อการสื่อสารภายในบริษัทของผู้ให้บริการโทรคมนาคมของ
รัฐสมาชิกอื่น และเพื่อเข้าถึงข้อมูลที่บรรจุไว้ในฐานข้อมูล หรือข้อมูลที่เก็บไว้รูปแบบที่
เครื่องจักรอ่านได้ นอกจากนี้แล้ว กฎหมาย ข้อบังคับ การดำเนินการทางการบริหารที่
เกี่ยวกับการใช้บริการและเครือข่ายสื่อสารโทรคมนาคมสาธารณะ ที่มีการออกใหม่หรือมีการ
แก้ไขโดยรัฐสมาชิกและมีผลต่อการใช้บริการดังกล่าว รัฐสมาชิกที่ดำเนินการดังกล่าว

⁶⁶ Article 5(B) "Each Member shall ensure that service suppliers of any other Member have access to and use of any public telecommunications transport network or service offered within or cross the border of that Member, including private leased circuits, and to this end shall ensure, subject to paragraphs (e) and (f) that such suppliers are permitted :

- (1) to purchase or lease and attach terminal or other equipment which interfaces with the network and which is necessary to supply a supplier's services;
- (2) to interconnect private leased or owned circuits with public telecommunications transport networks and services or with circuits leased or owned by another service supplier; and
- (3) to use operating protocols of the service supplier's choice in the supply of any service, other than as necessary to ensure the availability of telecommunications transport networks and services to the public generally."

WTO , General Agreement on Trade in Services, Department of Business Economics, Ministry Commerce (October 1995), p. 35.

จะต้องแจ้งและปรึกษาหารือกับรัฐสมาชิกที่ผู้ให้บริการโทรคมนาคมของรัฐสมาชิกนั้นได้รับผลกระทบ⁶⁷

3.3.10.4 หน้าที่ของรัฐสมาชิกในอินเทอร์เน็ตใช้มาตรการเพื่อความปลอดภัย

ของข้อมูล

รัฐสมาชิกอาจจะต้องใช้กฎหมาย ข้อบังคับ การดำเนินการทางการบริหาร เกี่ยวกับการเข้าถึงและการใช้บริการและเครือข่ายสื่อสารโทรคมนาคมสาธารณะที่จำเป็น เพื่อประกันความปลอดภัยและความลับทางข้อมูลของรัฐสมาชิกเองและรัฐสมาชิกจะต้องไม่ใช้กฎหมาย ข้อบังคับเกี่ยวกับการเข้าถึงและการใช้บริการและเครือข่ายที่เป็นความลับดังกล่าว ปฏิบัติต่อผู้ให้บริการโทรคมนาคมของรัฐสมาชิกให้ด้อยไปกว่าผู้ให้บริการโทรคมนาคม ของรัฐสมาชิกอื่นในประเภทบริการเดียวกัน โดยไม่มีเหตุผล หรือโดยผลการหรือเป็นข้อจำกัดแฝงอยู่ในการค้าบริการโทรคมนาคม⁶⁸ และนอกจากมาตรการความปลอดภัยทางการค้าแล้ว ก็ยังมีมาตรการความปลอดภัยทางด้านความมั่นคงของประเทศ ซึ่งบทบัญญัติข้อ 14 ทวิ ของความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ กำหนดให้ ไม่มีบทบัญญัติในความตกลงนี้จะได้รับการตีความ ให้สมาชิกใดส่งข้อมูลใดๆ ที่สมาชิกนั้นพิจารณาเห็นว่า

⁶⁷ Article 5(c) “ Each Member shall ensure that service suppliers of any other Member may use public telecommunications transport networks and services for the movement of information within and across borders, including for intra-corporate communications of such service suppliers, and for access to information contained in data bases or otherwise stored in machine-readable form in the territory of any Member. Any new or amended measures of a Member significantly affecting such use shall be notified and shall be subject to consultation, in accordance with relevant provisions of the agreement.”

WTO, General Agreement on Trade in Services, Department of Business Economics, Ministry Commerce (October 1995), p. 35.

⁶⁸ Article 5(D) “ Notwithstanding the preceding paragraph, a Member may take such measures as are necessary to ensure the security and confidentiality of messages, subject to the requirement that such measures are not applied in a manner which would constitute a means of arbitrary or unjustifiable discrimination or a disguised restriction on trade in services.”

WTO, General Agreement on Trade in Services, Department of Business Economics, Ministry Commerce (October 1995), p. 36.

หากเปิดเผยแล้วจะขัดกับผลประโยชน์ที่สำคัญทางด้านความมั่นคงของตน หรือห้ามสมาชิกใดจากการกระทำซึ่งสมาชิกนั้นพิจารณาว่าจำเป็นเพื่อปกป้องผลประโยชน์ที่สำคัญทางด้านความมั่นคง เช่น เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมอาหารแก่อนุวยจัดตั้งทางทหาร หรือห้ามสมาชิกใดดำเนินการใดที่เป็นไปตามพันธกรณีภายใต้กฎบัตรสหประชาชาติ เพื่อการธำรงรักษาไว้ซึ่งความสงบและความมั่นคงของประเทศ⁶⁹

3.3.10.5 หน้าที่ของรัฐสมาชิกในอินที่จะกำหนดเงื่อนไขที่จำเป็น เกี่ยวกับการเข้าถึงและการให้บริการและเครือข่ายสื่อสารโทรคมนาคมสาธารณะ

รัฐสมาชิกมีสิทธิและหน้าที่ที่จะกำหนดเงื่อนไขที่จำเป็นเกี่ยวกับการเข้าถึงและการให้บริการและเครือข่ายสื่อสารโทรคมนาคมสาธารณะ เพื่อปกป้องคุ้มครองความรับผิดชอบของผู้ให้บริการและเครือข่ายสื่อสารโทรคมนาคมสาธารณะที่จะให้

⁶⁹ Article 14 (1) bis “Nothing in this Agreement shall be construed :

- (A) to require any Member to furnish any information, the disclosure of which it considers contrary to its essential security interests ; or
- (B) to prevent any Member from taking any action which it considers necessary for protection of its essential security interests :
 - (1) relating to the supply of services as carried out directly or indirectly for purpose of provisioning a military establishment ;
 - (2) relating to fissionable and fusionable materials or the materials from which they are derived ;
 - (3) taken in time of war or other emergency in international relations ; or
- (C) to prevent any Member from taking any action in pursuance of its obligations under the United Nations Charter for the maintenance of international peace and security...”

บริการแก่สาธารณชนทั่วไป ปกป้องลักษณะทางเทคนิคของบริการและเครือข่ายสื่อสาร โทรคมนาคมสาธารณะของรัฐสมาชิกเอง หรือเพื่อกำหนดให้ผู้ให้บริการโทรคมนาคมจากรัฐสมาชิกให้บริการโทรคมนาคมเท่าที่กำหนดไว้ในตารางข้อผูกพันเฉพาะสาขาบริการ โทรคมนาคมของรัฐสมาชิกเท่านั้น⁷⁰

3.3.10.6 หน้าที่ของรัฐสมาชิกที่จะไม่กำหนดมาตรการในลักษณะที่เป็นอุปสรรคในการเปิดเสรีการค้าบริการโทรคมนาคม

ในสาขาการโทรคมนาคมที่ได้มีการยอมรับข้อผูกพันการเข้าสู่ตลาดเอาไว้ รัฐสมาชิกต้องใช้หลักหยุดนิ่ง (Standstill) กล่าวคือ รัฐสมาชิกจะต้องไม่เพิ่มหรือกำหนดข้อจำกัดใหม่ๆ เกี่ยวกับบริการไว้ในรายการตารางข้อผูกพันเฉพาะ⁷¹ โดยข้อจำกัดที่รัฐสมาชิกจะต้องไม่คงเอาไว้ในตารางข้อผูกพันเฉพาะ ผู้เขียนจะจำแนกออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ

1. ข้อจำกัดเกี่ยวกับการเข้าสู่ตลาด

⁷⁰ Article 5(E) "Each Member shall ensure that no condition is imposed on access to and use of public telecommunications transport networks and services other than as necessary:

- (1) to safeguard the public service responsibilities of suppliers of public telecommunications transport networks and services, in particular their ability to make their networks or services available to the public generally;
- (2) to protect the technical integrity of public telecommunications transport networks or services ; or
- (3) to ensure that service suppliers of any other Member do not supply services unless permitted pursuant to commitments in the Member's schedule."

WTO, General Agreement on Trade in Services, Department of Business Economics, Ministry Commerce (October 1995), p.3.

⁷¹ G Russell Pipe, Uruguay Round Trade Agreement Provisions Affecting Telecommunications, p. 8.

ข้อจำกัดเกี่ยวกับการเข้าสู่ตลาดที่รัฐสมาชิกแต่ละรัฐ จะต้อง
ไม่คงไว้ในตารางข้อผูกพันของตน ได้บัญญัติไว้ในข้อ 16 (2)⁷² ของความตกลงทั่วไปว่าด้วย
การค้าบริการ กำหนดให้

⁷² Article 16(2) “ In sectors where market-access commitments are undertaken, the measures which a Member shall not maintain or adopt either on the basis of a regional subdivision or on the basis of its entire territory, unless otherwise specified in its schedule, are defined as :

- (A) limitations on the number of service suppliers whether in the form of numerical quotas, monopolies , exclusive service suppliers or the requirements of an economic needs test;
- (B) limitations on the total value of service transactions or assets in the form of numerical quotas or the requirement of an economic needs test;
- (C) limitations on the total number of service operations or on the total quantity of service output expressed in terms of designated numerical units in the form of quotas or the requirement of an economic need test.
- (D) limitations on the total number of natural persons that may be employed in a particular service sector or that a service supplier may employ and who are necessary for, and directly related to, the supply of a specific service in the form of numerical quotas or the requirement of an economic needs test;
- (E) Measures which restrict or require specific types of legal entity or joint venture through which a service supplier may supply a service ; and
- (F) limitations on the participation of foreign capital in term of maximum percentage limit on foreign shareholding or the total value of individual or aggregate foreign investment.”

WTO, General Agreement on Trade in Services, Department of Business Economics, Ministry Commerce (October 1995), p.16.

1.1 การวางข้อจำกัดเกี่ยวกับจำนวนผู้ให้บริการ ไม่ว่าจะอยู่ในรูปของการกำหนดจำนวนโควตา การผูกขาด หรือการให้สิทธิแก่ผู้ให้บริการแต่ผู้เดียว หรือมีการวางข้อจำกัดเพราะแสดงเหตุแห่งความจำเป็นในเรื่องทางเศรษฐกิจ

1.2 ตารางข้อจำกัดเกี่ยวกับมูลค่ารวมของธุรกิจของการค้าบริการหรือสินทรัพย์ ในรูปแบบของการกำหนดจำนวนโควตา หรือมีการวางข้อจำกัด เพราะแสดงเหตุแห่งความจำเป็นในเรื่องทางเศรษฐกิจ

1.3 การวางข้อจำกัดเกี่ยวกับจำนวนธุรกิจของการค้าบริการหรือจำนวนปริมาณของบริการที่แสดงออกในรูปของการกำหนดโควตา หรือมีการวางข้อจำกัด เพราะแสดงเหตุแห่งความจำเป็นในเรื่องทางเศรษฐกิจ

1.4 การวางข้อจำกัดเกี่ยวกับจำนวนผู้ประกอบการที่เป็นบุคคลธรรมดาในรูปแบบโควตา บุคคลดังกล่าวอาจถูกว่าจ้างในสาขาบริการ หรือผู้ให้บริการอาจว่าจ้างหรือเป็นบุคคลที่มีความสำคัญในการประกอบการค้าบริการสาขาใดสาขาหนึ่งเฉพาะเจาะจง หรือมีการวางข้อจำกัดเพราะแสดงเหตุแห่งความจำเป็นในเรื่องทางเศรษฐกิจ

1.5 การวางมาตรการใดซึ่งเป็นการจำกัด หรือการวางรูปแบบพิเศษอื่นใดของตัวตนทางกฎหมายหรือการร่วมลงทุน ซึ่งผู้ให้บริการได้ให้บริการผ่านทางตัวตนดังกล่าว

1.6 การวางข้อจำกัดเกี่ยวกับการร่วมลงทุนของเงินทุนต่างชาติในรูปของการกำหนดเปอร์เซ็นต์สัดส่วนอย่างสูงสุดของการลงทุนที่อนุญาต ซึ่งจะเข้ามาถือหุ้น หรือจำกัดมูลค่าของการลงทุนของทุนต่างด้าว

และเมื่อพิจารณาบทบัญญัติข้อ 16 (2) ดังกล่าวข้างต้นซึ่งเป็นบทบัญญัติข้อจำกัดการห้ามทั่วไปที่ใช้กับทุกสาขา และเมื่อนำมาพิจารณาร่วมกับภาคผนวกว่าด้วยการโทรคมนาคม ข้อจำกัดดังกล่าวจะมีลักษณะเป็นข้อจำกัดการเข้าสู่ตลาดในเรื่องของการลงทุนของผู้ให้บริการโทรคมนาคมจากรัฐสมาชิกอื่น เช่น จำกัดจำนวน ผู้ให้บริการจากรัฐสมาชิกอื่น มูลค่ารวมในการลงทุน หรือจำกัดการจัดตั้ง (Establishment) นิติบุคคล เช่น จำกัดอัตราส่วนสูงสุดของผู้ถือหุ้นของผู้ให้บริการโทรคมนาคมต่างชาติ

2. ข้อจำกัดเกี่ยวกับการเข้าสู่เครือข่าย

ข้อจำกัดเกี่ยวกับการเข้าถึงและการใช้บริการและเครือข่ายสื่อสารโทรคมนาคมสาธารณะ ที่รัฐสมาชิกแต่ละรัฐได้ทำตารางข้อผูกพันสาขาบริการ

โทรคมนาคม จะต้องไม่คงไว้ในตารางข้อผูกพันของตน ได้บัญญัติไว้ในข้อ 5 (เอฟ)⁷³ ของภาคผนวกว่าด้วยการโทรคมนาคม

2.1 การวางข้อจำกัดขายต่อหรือการใช้บริการและเครือข่ายสื่อสารโทรคมนาคมสาธารณะ

2.2 การวางข้อจำกัดในการเชื่อมต่อทางเทคนิคเฉพาะรวมทั้งลักษณะและวิธีการในการเชื่อมต่อระหว่างบริการและเครือข่ายของผู้ให้บริการจากรัฐสมาชิกอื่นกับบริการและเครือข่ายสื่อสารโทรคมนาคมสาธารณะของรัฐสมาชิก

2.3 การวางข้อจำกัดเกี่ยวกับมาตรฐานสากลในการเชื่อมต่อเครือข่ายโทรคมนาคมทั่วโลก

⁷³ Article 5(F) " Provided that they satisfy the criteria set out in paragraph (E), conditions for access to and use of public telecommunications transport networks and services may include :

- (1) restrictions on resale or shared use of such services ;
- (2) a requirement to use specified technical interfaces, including interface protocols, for inter-connection with such networks and services ;
- (3) requirements, where necessary, for the inter-operability of such services and to encourage the achievement of the goals set out in paragraph 7(1) ;
- (4) type approval of terminal or other equipment which interfaces with the network and technical requirements relating to the attachment of such equipment to such networks ;
- (5) restrictions on inter-connection of private leased or owned circuits with such networks or services or which circuits leased or owned by another service supplier; or
- (6) notification, registration and licensing"

WTO , General Agreement on Trade in Services, Department of Business Economics, Ministry Commerce (October 1995), p.36.

2.4 การวางข้อจำกัดเกี่ยวกับการอนุมัติประเภทของอุปกรณ์ปลายทางหรืออุปกรณ์อื่นซึ่งเชื่อมต่อกับเครือข่าย และการวางข้อจำกัดเกี่ยวกับข้อกำหนดเทคนิคที่เกี่ยวข้องกับการติดตั้งอุปกรณ์กับเครือข่าย

2.5 การวางข้อจำกัดเกี่ยวกับการติดต่อระหว่างวงจรที่เอกชนเช่าหรือเอกชนเป็นเจ้าของกับเครือข่าย บริการ หรือวงจรซึ่งผู้ให้บริการอื่นเป็นเจ้าของหรือเช่า

2.6 การวางข้อจำกัดเกี่ยวกับการแจ้ง การจดทะเบียน และการให้ใบอนุญาต

3.3.10.7 รัฐสมาชิกประเทศกำลังพัฒนาได้รับความยืดหยุ่นในการกำหนดเงื่อนไขการเข้าถึงและการใช้บริการและเครือข่ายสื่อสารโทรคมนาคมสาธารณะ

รัฐสมาชิกประเทศกำลังพัฒนาอาจวางเงื่อนไขที่สมเหตุสมผล และสอดคล้องกับระดับการพัฒนาของประเทศกำลังพัฒนาที่เกี่ยวกับการเข้าถึงและการใช้บริการ และเครือข่ายสาธารณะที่จำเป็น เพื่อความเข้มแข็งของโครงสร้างพื้นฐานโทรคมนาคมภายในประเทศของตน ประสิทธิภาพและเพิ่มการมีส่วนร่วมของประเทศกำลังพัฒนาในการค้าบริการโทรคมนาคมระหว่างประเทศ⁷⁴

⁷⁴ Article 5 (G) “ Notwithstanding the preceding paragraphs of this section, a developing country Member may, consistent with its level of development, place reasonable conditions on access to and use of public telecommunications transport networks and services necessary to strengthen its domestic telecommunications infrastructure and service capacity and to increase its participation in international trade in telecommunications services. Such conditions shall be specified in the Member’s Schedule.”

WTO , General Agreement on Trade In Services, Department of Business Economics, Ministry Commerce, (October 1995), p. 37.

3.3.11 พันธกรณีตามข้อ 17 ในเรื่องหลักการปฏิบัติเยี่ยงคนชาติที่บังคับใช้กับบริการโทรคมนาคม

หลักปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ เป็นหลักการที่กำหนดอยู่ใน ข้อ 17 (1) ของความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ กำหนดให้

“ในสาขาที่ระบุไว้ในตารางของตน และภายใต้เงื่อนไขและข้อจำกัดที่กำหนดไว้ในนั้น สมาชิกแต่ละรายจะให้การปฏิบัติต่อบริการและผู้ให้บริการของสมาชิกอื่นใน ส่วนที่เกี่ยวกับมาตรการที่ปรองที่มีผลต่อการให้บริการ ที่เป็นการอนุเคราะห์ไม่ด้อยไปกว่า การปฏิบัติที่สมาชิกรับให้แก่บริการและผู้ให้บริการที่คล้ายคลึงกันของตน”⁷⁵

ซึ่งหมายความว่ารัฐสมาชิกแต่ละรัฐ จะต้องกำหนดหลักปฏิบัติเยี่ยงคนชาติโดยระบุไว้ในตารางข้อผูกพันของรัฐสมาชิก และภายใต้เงื่อนไขและข้อจำกัดที่ระบุไว้ในตารางข้อผูกพันนั้น รัฐสมาชิกมีพันธกรณีที่จะต้องปฏิบัติต่อบริการและผู้ให้บริการของ รัฐสมาชิกอื่น ในส่วนที่เกี่ยวกับมาตรการ (มาตรการ ตามนิยามความหมายข้อ 28 (เอ) ของความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ หมายถึงมาตรการใดของสมาชิก ไม่ว่าจะอยู่ใน รูปแบบของกฎหมาย ข้อบังคับ กฎ วิธีดำเนินการ คำตัดสิน การดำเนินการทางการบริหาร หรือรูปแบบอื่นใด) ของรัฐสมาชิกที่มีผลต่อการให้บริการที่ไม่ด้อยไปกว่าการปฏิบัติของ รัฐสมาชิกที่ให้แก่บริการและผู้ให้บริการที่คล้ายคลึงกัน

และเมื่อพิจารณาจากบทบัญญัติ ข้อ 17 (1) ดังกล่าวข้างต้น จะเห็นว่า หลักการปฏิบัติเยี่ยงคนชาติมีวัตถุประสงค์ เพื่อที่จะรักษาคุณภาพของโอกาสในการแข่งขัน ระหว่างผู้ให้บริการภายในประเทศและผู้ให้บริการต่างประเทศ ในลักษณะที่มีการแข่งขัน อย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน⁷⁶ นอกจากนี้แล้วเมื่อพิจารณาจากเนื้อความในบทบัญญัติของ

⁷⁵ Article 17(1) “In the sectors inscribed in its schedule, and subject to any conditions and qualifications set out therein, each Member shall accord to services and services suppliers of any other Member, in respect of all measures affecting the supply or services, treatment no less favourable than that it accords to its own like services and service suppliers.”

WTO, General Agreement on Trade in Services, Department of Business Economics, Ministry Commerce, (October 1995), p. 16.

⁷⁶ Bernard Hoekman, Pierre Sauve, “Liberalizing Trade in Services”, p. 32.

หลักประติบัติเยี่ยงคนชาติและหลักการเข้าสู่ตลาด จะเห็นได้ว่ามีความคล้ายคลึงกัน ซึ่งจริง ๆ แล้วน่าจะรวมเป็นบทบัญญัติเดียวกัน แต่ที่ต้องกำหนดแยกออกจากกันนี้ ก็เพื่อที่จะรักษาความแตกต่างระหว่างมาตรการที่ใช้กับเขตแดน (หลักการเข้าสู่ตลาด) และมาตรการที่ใช้ภายในเขตแดน (หลักประติบัติเยี่ยงคนชาติ) โดยหลักการเข้าสู่ตลาดนั้นเป็นมาตรการที่รัฐสมาชิกปฏิบัติต่อผู้ให้บริการของรัฐสมาชิกอื่น ซึ่งสามารถเข้าแข่งขันในรูปแบบการบริการที่กำหนดไว้ในข้อ 1 ของความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ และภายใต้ข้อจำกัดจำนวน (Quantitative Restriction) เป็นสำคัญ แต่สำหรับหลักประติบัติเยี่ยงคนชาติจะเป็นมาตรการที่ใช้ปฏิบัติต่อผู้ให้บริการของรัฐสมาชิกอื่นที่ได้รับอนุญาตให้เข้าสู่ตลาดของรัฐสมาชิกนั้นแล้ว โดยรัฐสมาชิกจะต้องปฏิบัติต่อผู้ให้บริการของรัฐสมาชิกอื่นอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกับผู้ให้บริการของรัฐสมาชิกเอง

ดังนั้น เมื่อนำบทบัญญัติข้อ 17 (1) พิจารณากับสาขาบริการโทรคมนาคมที่รัฐสมาชิกกำหนดไว้ในตารางข้อผูกพันเฉพาะแล้ว จะสรุปได้ว่า รัฐสมาชิกจะให้การปฏิบัติต่อบริการและผู้ให้บริการของรัฐสมาชิกอื่น ในทางกฎหมาย ข้อบังคับ การดำเนินการทางการบริหารที่เป็นการทั่วไปและที่เป็นการเฉพาะเกี่ยวกับการเข้าถึงและการใช้บริการและเครือข่ายสื่อสารโทรคมนาคมสาธารณะไม่ได้อยู่ไปว่าที่การปฏิบัติต่อบริการหรือผู้ให้บริการโทรคมนาคมของรัฐสมาชิกที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน หรือสรุปอีกอย่างหนึ่งว่ารัฐสมาชิกจะต้องปฏิบัติต่อบริการและผู้ให้บริการโทรคมนาคมของรัฐสมาชิกอื่น ในทางกฎหมาย การดำเนินการทางการบริหารที่เป็นการทั่วไปและที่เป็นการเฉพาะที่เกี่ยวกับการเข้าถึงและการใช้บริการและเครือข่ายสื่อสารโทรคมนาคมสาธารณะอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกันกับบริการและผู้ให้บริการโทรคมนาคมของรัฐสมาชิก

3.3.12 พันธกรณีตามข้อ 26 ในเรื่องหลักความสัมพันธ์กับองค์การระหว่างประเทศอื่น ๆ ที่บังคับใช้กับการโทรคมนาคม

เป็นที่ยอมรับกันว่า สาขาบริการบางประเภทจำเป็นที่จะต้องมีการปรึกษาหารือและขอความร่วมมือจากองค์การระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับสาขาบริการนั้น ด้วยเหตุดังกล่าวนี้ จึงได้บัญญัติหลักความสัมพันธ์กับองค์การระหว่างประเทศอื่นไว้ในข้อ

26⁷⁷ ของความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ

“คณะมนตรีทั่วไปจะต้องทำความตกลงที่เหมาะสม เพื่อการปรึกษาหารือและให้ความร่วมมือกับทบวงการชำนัญพิเศษของสหประชาชาติ และองค์การระหว่างประเทศอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง”

ซึ่งหมายความว่าคณะมนตรีทั่วไป (The General Council) จะต้องทำหน้าที่ในการรักษาความสัมพันธ์กับทบวงการชำนัญพิเศษของสหประชาชาติ และองค์การระหว่างประเทศอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งในการปรึกษาหารือและการให้ความร่วมมือซึ่งกันและกัน และเมื่อนำบทบัญญัติ ข้อ 26 ดังกล่าวข้างต้นมาพิจารณาประกอบกับข้อ 7 ของภาคผนวกว่าด้วยการโทรคมนาคมแล้ว จะพบว่า รัฐสมาชิกมีพันธกรณีที่จะต้องยอมรับความตกลงที่คณะมนตรีทั่วไปได้ทำความตกลงกับองค์การระหว่างประเทศที่เกี่ยวกับโทรคมนาคม และรัฐสมาชิกยังมีพันธกรณีที่จะต้องยอมรับองค์การระหว่างประเทศที่เกี่ยวกับบริการโทรคมนาคม ดังนี้ คือ

1. ยอมรับความสำคัญของมาตรฐานสากลในการเชื่อมต่อบริการและเครือข่ายสื่อสารโทรคมนาคมสาธารณะ และส่งเสริมมาตรฐานของบริการและเครือข่ายดังกล่าว ผ่านทางการทำงานขององค์การระหว่างประเทศ อันได้แก่ สหภาพโทรคมนาคมระหว่างประเทศและองค์การระหว่างประเทศว่าด้วยการมาตรฐาน⁷⁸

⁷⁷ Article 26 “The General Council shall make appropriate arrangements for consultation and cooperation with the United Nations and its specialized agencies as well as with other intergovernmental organizations concerned with services.

WTO, General Agreement on Trade in Services, Department of Business Economics, Ministry Commerce (October 1995), p. 22.

⁷⁸ Article 7(A) “Members recognize the importance of international standards for global compatibility and inter-operability of telecommunication networks and services and undertake to promote such standards through the work of relevant international bodies, including the International Telecommunication Union and the International Organization for Standardization.”

WTO, General Agreement on Trade in Services, Department of Business Economics, Ministry Commerce (October 1995), p. 37.

2. ยอมรับบทบาทขององค์การระหว่างรัฐบาล และองค์การที่มีไซรัฐโดยเฉพาะอย่างยิ่งสหภาพโทรคมนาคมระหว่างประเทศ ด้วยการที่รัฐสมาชิกจะดำเนินการตามที่เหมาะสมในกรณีที่เกี่ยวข้องกับการปรึกษาหารือกับสหภาพโทรคมนาคมระหว่างประเทศ ในเรื่องต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นจากการปฏิบัติตามภาคผนวกว่าด้วยการโทรคมนาคม⁷⁹

3.4 การเปิดเสรีการค้าบริการโทรคมนาคม

ภายใต้ความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ มีวัตถุประสงค์ในการขยายการค้าบริการ ภายใต้เงื่อนไขความโปร่งใสและการเปิดเสรีการค้าบริการแบบก้าวหน้าเป็นลำดับ การเปิดเสรีการค้าบริการโดยหลักการแล้ว คือ การค้าบริการโดยลดอุปสรรคทางการค้าบริการระหว่างกันให้มากที่สุด เพื่อให้เกิดความเจริญเติบโตและการขยายตัวทางเศรษฐกิจแก่รัฐสมาชิกทั้งหมด แต่ในการเปิดเสรีการค้าบริการมิได้เป็นการเปิดเสรีทันทีในทุกสาขาและบริการแต่เป็นการค่อย ๆ เปิดเสรีตามลำดับ โดยอาศัยการเจรจาทางการค้าบริการภายใต้ตารางข้อผูกพันเฉพาะของรัฐสมาชิกที่ทำขึ้นเป็นสำคัญ ดังนั้นเพื่อที่จะให้บรรลุการเปิดเสรีทางการค้าบริการ โดยเฉพาะบริการโทรคมนาคม เราสามารถแยกวิธีดำเนินการออกเป็น 2 ลักษณะใหญ่ คือ

3.4.1 การทำตารางข้อผูกพันเฉพาะสำหรับบริการโทรคมนาคม

ตารางข้อผูกพันเฉพาะของรัฐสมาชิกแต่ละรัฐภายใต้ความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ ซึ่งเป็นความตกลงพหุภาคีที่จะต้องมีการทำรายการเพิ่ม (Positive List) ไว้ในตารางข้อผูกพันเฉพาะ ซึ่งหมายความว่า พันธกรณีจะผูกพันเฉพาะเท่าที่กำหนดเอาไว้

⁷⁹ Article 7(B) “ Members recognize the role played by intergovernmental and non-governmental organizations and agreements in ensuring the efficient operation of domestic and global telecommunications services, in particular the International Telecommunication Union. Members shall make appropriate arrangements, where relevant, for consultation with such organizations on matters arising from the implementation of this Annex.

WTO , General Agreement on Trade In Services, Department of Business Economics, Ministry Commerce (October 1995), p. 37.

ในตารางข้อผูกพันเฉพาะ⁸⁰ ซึ่งจะแตกต่างจากความตกลงระดับภูมิภาค เช่น ความตกลงการค้าเสรีอเมริกาเหนือ (The North American Free Trade Agreement : NAFTA) ซึ่งมีการทำรายการลบ (Negative List) กล่าวคือบริการทั้งหมดถูกรวมและบริการที่ต้องการจะยกเว้นจะต้องกำหนดไว้ในภาคผนวกอย่างแจ้งชัด⁸¹ ดังนั้นในการทำตารางข้อผูกพันเฉพาะที่มีรายการเพิ่มตามความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ จึงต้องประกอบไปด้วยข้อตกลงสาขาและสาขาย่อยของบริการ ข้อจำกัดการเข้าสู่ตลาด หลักประติบัติเยี่ยงคนชาติ และตารางข้อผูกพันเฉพาะ แต่ละฉบับของรัฐสมาชิกจะต้องระบุ

1. ข้อกำหนด, ข้อจำกัดและเงื่อนไขเกี่ยวกับการเข้าสู่ตลาด
2. เงื่อนไขและคุณสมบัติที่เกี่ยวกับทางประติบัติเยี่ยงคนชาติ
3. การยอมรับเกี่ยวกับข้อผูกพันเพิ่มเติม
4. กรอบเวลาในการปฏิบัติตามข้อผูกพันดังกล่าวตามที่เหมาะสม
5. วันที่ที่ข้อผูกพันเช่นว่านั้นจะมีผลใช้บังคับ⁸²

โดยรัฐสมาชิกที่เข้าร่วมเจรจาการค้าพหุภาคีรอบอุรุกวัยมีทั้งหมด 125 ประเทศ มีเพียง 90 ประเทศที่เสนอตารางข้อผูกพันเฉพาะสาขาบริการ และสาขาย่อย

⁸⁰ Pierre Sauv, "A First look at Investment, in the final Act of the Uruguay Round", p. 133.

⁸¹ Bernard Hoekman, pierre Sauve, "liberalizing Trade in Services", p. x.

⁸² Article 20(1) "Each Member shall set out in a schedule the specific commitments it undertakes under part III of this Agreement. With respect to sectors where such commitments are undertaken, each schedule shall specify ;

- (A) terms, limitations and conditions on market access ;
- (B) conditions and qualifications on national treatment ;
- (C) undertakings relating to additional commitments ;
- (D) where appropriate the time-frame for implementation of such commitments ; and
- (E) the date of entry into force of such commitment. "

WTO. General Agreement on Trade in Services, Department of Business Economics, Ministry Commerce (October 1995), p. 37.

บริการ ซึ่งในนี้ได้รวมสหภาพยุโรปซึ่งมีหนึ่งตารางข้อผูกพันเฉพาะที่รวมรัฐสมาชิก 12 รัฐ เข้าไว้ด้วยกัน และมี 48 ตารางข้อผูกพันเฉพาะของรัฐสมาชิกที่กำหนดข้อตกลงสำหรับ บริการโทรคมนาคม โดยโทรคมนาคมจะถูกรวมอยู่ในสาขาสื่อสาร (Communications Sector) ร่วมกับบริการไปรษณีย์ (Postal Services), บริการข่าวสาร(Courrier Services) และบริการภาพและเสียง (Audiovisual Services) โดยในการทำตารางข้อผูกพันเฉพาะสาขา บริการโทรคมนาคมของรัฐสมาชิกแต่ละรัฐสมาชิก จะต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

3.4.1.1 การเตรียมตารางข้อผูกพันเฉพาะ

นับตั้งแต่ความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ คือ สนธิสัญญาการค้าพหุภาคีอันแรกที่ใช้กับบริการโทรคมนาคม เพราะเหตุว่าบริการ โทรคมนาคมมีความสามารถในการค้าบริการ (Tradeability) ความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้า บริการจะประกอบไปด้วยพันธกรณีทั่วไป (General Obligations) ซึ่งจะใช้กับสาขาบริการ ทั้งหมด แต่ก็มีพันธกรณีทั่วไปบางอันใช้กับตารางข้อผูกพันเฉพาะเท่านั้น นั่นคือ การเข้าสู่ ตลาดและการประติบัติเยี่ยงคนชาติ โดยประเทศกำลังพัฒนาจะได้รับความยืดหยุ่นในการ กำหนดเงื่อนไขการเข้าสู่ตลาดบริการโทรคมนาคม เพื่อให้สอดคล้องกับระดับการพัฒนา โครงสร้างพื้นฐานโทรคมนาคมของประเทศกำลังพัฒนาเอง

และสำหรับสาขาบริการแต่ละประเภทที่จะทำข้อผูกพันเฉพาะ จะต้องเป็นรายการประเภทสาขาบริการที่ขึ้นอยู่กับนิยามที่กำหนดอยู่ในการจำแนกผลผลิตทาง การค้าขององค์การสหประชาชาติ (The United Nation Central Product Classifications : CPC)⁸³ ในลักษณะที่ชี้ให้เห็นถึงการเตรียมตารางข้อผูกพันเบื้องต้น ซึ่งรัฐสมาชิกทุกรัฐของ ความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการได้สนับสนุนให้ใช้นิยามดังกล่าวในตารางข้อผูกพัน เฉพาะ

ถึงแม้ว่าตารางข้อผูกพันเฉพาะ จะถูกใช้เป็นกลไกในการเปิด เสรีการค้าบริการโทรคมนาคมภายในประเทศของรัฐสมาชิก ที่เปิดให้แก่ผู้ให้บริการ โทรคมนาคมจากรัฐสมาชิกอื่น แต่ตารางข้อผูกพันเฉพาะทั้งหลายของรัฐสมาชิก ก็จะมี

⁸³ Laura Altinge, Alice Ender, "The Scope and Depth of GATS Commilments", The World Economy 19 (May 1996), p. 313.

ข้อจำกัดการเข้าสู่ตลาดและการ प्रतिบัติเยี่ยงคนชาติ โดยตารางข้อผูกพันเฉพาะจะแบ่ง ลักษณะของข้อผูกพันเฉพาะออกเป็น 2 กรณี คือ

1. ข้อผูกพันทั่วไป (Horizontal Commitments) หรือ ข้อผูกพันทั่วไปที่จะใช้กับสาขาบริการทุกประเภทหรือส่วนใหญ่ที่กำหนดอยู่ในตารางข้อผูกพัน เฉพาะของรัฐสมาชิก โดยข้อผูกพันทั่วไปจะใช้เป็นมาตรการทั่วไปเกี่ยวกับการลงทุนของ ต่างชาติ (Foreign Investment) และการเคลื่อนย้ายชั่วคราวของผู้ให้บริการต่างชาติ

2. ข้อผูกพันเฉพาะสาขา เช่น ข้อผูกพันเฉพาะสาขาบริการ โทรคมนาคม (Specific Commitments for Telecommunications)

นอกจากนี้บริการโทรคมนาคมได้รับการยอมรับว่ามี 2 บทบาทที่สำคัญ คือ เป็นสาขาเฉพาะของกิจกรรมทางเศรษฐกิจ และเป็นเครื่องมือขนส่งที่ รองรับสำหรับกิจกรรมทางเศรษฐกิจอื่น ซึ่งสิ่งนี้ก็คือรูปแบบการให้บริการโดยข้อ 1 ของ ความตกลงทั่วไปได้กำหนดรูปแบบของการให้บริการ 4 รูปแบบ อันได้แก่ การให้บริการ ข้ามเขตแดน , การให้บริการภายในประเทศแต่ผู้ให้บริการจากรัฐสมาชิกอื่น, การให้บริการ ภายในประเทศโดยนิติบุคคลซึ่งเป็นผู้แทนทางการค้าของผู้ให้บริการจากรัฐสมาชิกอื่น และ การให้บริการภายในประเทศโดยบุคคลธรรมดาซึ่งเป็นผู้แทนทางการค้าบริการของผู้ให้บริการ จากรัฐสมาชิกอื่น โดยรัฐสมาชิกจะต้องกำหนดรูปแบบการให้บริการสำหรับผู้ให้บริการที่มา จากรัฐสมาชิกอื่นว่าจะเข้ามาให้บริการในรูปแบบใด และอยู่ภายใต้ข้อจำกัดการเข้าสู่ตลาด และการ प्रतिบัติเยี่ยงคนชาติ

3.4.1.2 ประเภทของสาขาย่อยการโทรคมนาคม

นับตั้งแต่มีการเตรียมความตกลงพหุภาคีว่าด้วยการค้าบริการ รายการประเภทของสาขาบริการก็ได้ถูกเตรียมเพื่อใช้ในการปรึกษาร่วมกับผู้แทนของ รัฐสมาชิก ด้วยการจำแนกประเภทผลผลิตทางการค้าขององค์การสหประชาชาติ (The UN Commercial Product Classification : CPC) สำหรับเป็นแนวทางและร่างรายการจำแนก ประเภทผลผลิตทางการค้าขององค์การสหประชาชาติดังกล่าว ได้ถูกนำเสนอแก่ผู้แทนของ รัฐสมาชิกทั้งหมดก่อนที่จะได้รับการตัดสินใจครั้งสุดท้าย เพื่อที่จะให้รัฐสมาชิกสามารถให้ คำแนะนำ โดยบริการโทรคมนาคมที่ถูกร่างในรายการจำแนกประเภทผลผลิตทางการค้า

ดังกล่าวจะเป็นสาขาหนึ่งของบริการสื่อสาร นอกจากนี้แล้วบริการโทรคมนาคมได้จำแนกบริการย่อย ๆ ออกได้ดังนี้

1. บริการโทรศัพท์เสียง (Voice Telephone services)
2. บริการสื่อสารสัญญาณข้อมูลสลับกลุ่ม (Packet - Switched Data Transmission Services)
3. บริการสื่อสารสัญญาณข้อมูลสลับวงจร (Circuit - Switched Data Transmission Services)
4. บริการโทรพิมพ์ (Telex Services)
5. บริการโทรเลข (Telegraph Services)
6. บริการโทรสาร (Facsimile Services)
7. บริการวงจรเช่าส่วนบุคคล (Private Leased Circuit Services)
8. บริการไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Mail)
9. บริการไปรษณีย์เสียง (Voice Mail)
10. บริการคืนกลับฐานข้อมูลและสารสนเทศสายตรง (Online Information and Database Retrieval)
11. บริการสับเปลี่ยนข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Data Interchange (EDI))
12. บริการโทรสายเพิ่มค่า/ขยายรวมทั้งการเก็บและส่งไป, เก็บและคืน (Enhanced / Valued Added Facsimile Services, including Store and Forward, Store and Retrieve)
13. การเปลี่ยนค่าและรหัส (Code and Protocol Conversion)
14. กระบวนการข้อมูลและ/หรือสารสนเทศสายตรง (Online Information and /or Data Processing, Including Transaction Processing)

15. อื่นๆ Other⁸⁴

โดยบริการย่อยสาขาบริการโทรคมนาคม รัฐสมาชิกสามารถที่จะเลือกใช้ทั้งหมดหรือเลือกใช้บางรายการ เพื่อนำไปกำหนดในตารางข้อผูกพันของตนว่า รัฐสมาชิกนั้นจะเปิดตลาดโทรคมนาคมสำหรับผู้ให้บริการจากรัฐสมาชิกอื่นในสาขาบริการโทรคมนาคมมีอะไรบ้าง

3.4.1.3 ข้อผูกพันเฉพาะสำหรับการโทรคมนาคม

ตารางข้อผูกพันเฉพาะอันสุดท้ายได้ถูกเสนอในเดือนธันวาคม ค.ศ. 1993 โดยในเดือนเมษายน ค.ศ. 1994 ตารางข้อผูกพันเฉพาะอันสุดท้าย ได้เสนอในที่ประชุมคณะมนตรีที่เมืองมาราเกช และตารางข้อผูกพันเฉพาะดังกล่าวได้ประสบกับขั้นตอนที่เพิ่มมากขึ้นซึ่งเป็นผลมาจากความหลากหลายของเทคโนโลยีที่จะต้องทำให้ได้ชัดเจนและเหมาะสม ดังนั้นเมื่อร่างความตกลงสุดท้ายได้รับการให้สัตยาบัน และองค์การการค้าโลกได้ถูกจัดตั้งขึ้น รายการของรัฐสมาชิกแต่ละประเทศได้แสดงตารางข้อผูกพันเฉพาะ และรายการสาขาย่อยในตารางข้อผูกพันเฉพาะด้วยรายการประเภทของบริการโทรคมนาคม ในตารางข้อผูกพันเฉพาะได้แสดงถึงรายละเอียดของบริการ และบางครั้งรวมทั้งการอ้างถึงการจำแนกประเภทผลผลิตทางการค้าขององค์การสหประชาชาติด้วยข้อปฏิบัติในการเตรียมตารางข้อผูกพันเฉพาะ จะเน้นถึงเรื่องบริการที่มีรายละเอียดของบริการอย่างชัดเจน มิใช่เน้นแต่เฉพาะรายการของบริการ หรือประเภทของบริการ เช่น บริการพื้นฐาน (Basic Services), บริการเพิ่มคุณค่า (Value - Added Services) เป็นต้น

ตารางข้อผูกพันเฉพาะของรัฐสมาชิกบางรัฐได้รวมถึงอุปกรณ์ เช่น ประดิษฐ์, ค่าเช่า, บำรุงรักษา, ที่ปรึกษาและบริการคอมพิวเตอร์ภายใต้บริการโทรคมนาคม อย่างไรก็ตาม ยังมีตารางข้อผูกพันเฉพาะของรัฐสมาชิกอื่นๆ อีกมากมาย ที่รายการบริการคอมพิวเตอร์และบริการที่ปรึกษาอยู่ในลักษณะของบริการธุรกิจ

ตารางข้อผูกพันเฉพาะของรัฐสมาชิกควรจะมีการพิจารณาอย่างง่าย ๆ ในลักษณะเครื่องชี้ (Indicator) แต่ในระหว่างการเจรจาการค้าบริการรอบอุรุกวัย รัฐสมาชิกบางรัฐได้ตกลงแลกเปลี่ยนสิทธิการเข้าถึงตลาดในสาขาหนึ่งสำหรับสิทธิในอีกสาขา

⁸⁴ G Russell Pipe, Uruguay Round Trade Agreement Provision Affecting Telecommunications, p.19.

หนึ่ง เช่น การเปิดตลาดบริการประกันภัยสำหรับการเข้าถึงที่คล้ายคลึงกันกับบริการธุรกิจ อื่น ๆ บริการที่อยู่ในตาราง ข้อผูกพันเฉพาะของรัฐสมาชิกบ่อยครั้งที่ถูกมองในลักษณะโอกาสทางการค้าสำหรับรัฐสมาชิกเพื่อที่จะขยายการค้าที่เกี่ยวกับพื้นฐานความได้เปรียบในการแข่งขันภายใต้โล่ห์ของระบบการค้าพหุภาคี

ในปัจจุบันตารางข้อผูกพันเฉพาะสำหรับบริการโทรคมนาคม ได้มีทั้งหมด 48 ตาราง โดยประเทศที่ได้ทำตารางข้อผูกพันเฉพาะบริการโทรคมนาคม⁸⁵ ได้แก่ อาร์เจนตินา, ออสเตรเลีย, ออสเตรีย, บูร์ไน, คานาดา, ชิลี, โคลัมเบีย, คิวบา, สาธารณรัฐเชค, สาธารณรัฐโดมินิกัน, เอลซาวาเดอร์ สหภาพยุโรปและรัฐสมาชิก 12 ประเทศ, ฟินแลนด์, กียานา, ฮองกง, ฮังการี, ไอร์แลนด์, อินเดีย, อินโดนีเซีย, อิสราเอล, ญี่ปุ่น, เคนยา, เกาหลี, ลิกเตนสไตน์, มาเลเซีย, มอริเชียส, เม็กซิโก, มอรอคโค, นิวซีแลนด์, นิคารากัว, ไนจีเรีย, นอร์เวย์, ปากีสถาน, เปรู, ฟิลิปปินส์, โปรแลนด์, โรมานี, เซเนกัล, สิงคโปร์, สาธารณรัฐสโลวัก, ออฟริกาใต้, สวีเดน, สวิสเซอร์แลนด์, ไทย, สหรัฐอเมริกา, ตุรกี, เวเนซุเอลา และซิมบับเว

สำหรับประเทศไทยซึ่งได้แสดงตารางข้อผูกพันเฉพาะสำหรับบริการโทรคมนาคมในการที่จะอนุญาตให้ผู้ให้บริการโทรคมนาคมต่างชาติเข้ามาแข่งขันในการให้บริการโทรคมนาคมในประเทศไทย ผู้เขียนเห็นว่ามียุทธศาสตร์หลายประการที่จะต้องทำการศึกษาวิจัยในบทต่อไป

3.4.2 การเจรจาข้อผูกพันเฉพาะสำหรับบริการโทรคมนาคม

เมื่อรัฐสมาชิกภายใต้ความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ ได้ทำตารางข้อผูกพันเฉพาะสำหรับบริการโทรคมนาคม และยื่นเข้าสู่ที่ประชุมการค้าหลายฝ่ายรอบอุรุกวัย แล้วนั้น รัฐสมาชิกแต่ละรัฐยังมีพันธกรณีที่จะต้องเข้าร่วมในการเจรจาการค้าบริการรอบต่อ ๆ ไป หลังจากรอบอุรุกวัย ซึ่งจะเริ่มต้นไม่ช้ากว่า 5 ปี นับจากวันที่ความตกลงองค์การค้าโลกมีผลใช้บังคับ เพื่อให้บรรลุถึงระดับการเปิดเสรีการค้าบริการโทรคมนาคมที่เพิ่มมากขึ้น การเจรจาการค้าบริการรอบต่อ ๆ ไปด้วยกันนี้ มุ่งจะลดและขจัดผลกระทบของการค้าบริการจากกฎหมาย ข้อบังคับ กฎ และการดำเนินการในทางบริหารของรัฐสมาชิก เพื่อให้

⁸⁵ Ibid., p. 21.

มีการเข้าสู่ตลาดการค้าบริการโทรคมนาคมของรัฐสมาชิกแต่ละรัฐให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และเพื่อเป็นการส่งเสริมผลประโยชน์แก่รัฐสมาชิกทั้งหมดบนพื้นฐานของผลประโยชน์ร่วมกัน⁸⁶

สำหรับขั้นตอนในการเปิดเสรีการค้าบริการโทรคมนาคม จะมีขึ้น โดยให้เป็นไปตามกรอบวัตถุประสงค์ของนโยบายแห่งชาติ และระดับการพัฒนาของรัฐสมาชิกแต่ละรัฐ ทั้งในสาขาบริการทั้งหมดโดยรวมและในแต่ละสาขา เช่น สาขาบริการโทรคมนาคม แต่ทั้งนี้จะต้องให้มีความยืดหยุ่นที่เหมาะสมสำหรับรัฐสมาชิกประเทศกำลังพัฒนาในการที่จะเปิดเสรีสาขาบริการโทรคมนาคม ให้แก่ผู้ให้บริการโทรคมนาคมจากรัฐสมาชิกอื่นได้น้อยกว่าหรือเปิดเสรีธุรกรรมได้น้อยกว่า⁸⁷

และในการเจรจาการค้าบริการสำหรับบริการโทรคมนาคมในแต่ละรอบ จะต้องมีการกำหนดแนวทางในการปฏิบัติและวิธีดำเนินการในการเจรจาเพื่อที่จะบรรลุถึงการ

⁸⁶ Article 19(1) "... Members shall enter into successive rounds of negotiations, beginning not later than five years from the date of entry into force of the WTO Agreement and periodically thereafter, with a view to achieving a progressively higher level of liberalization. Such negotiations shall be directed to the reduction or elimination of the adverse effects on trade in services of measures as a means of providing effective market access. This process shall take place with a view to promoting the interests of all participants on a mutually advantageous basis and to securing an overall balance of rights and obligations."

WTO, General Agreement on Trade in Services, Department of Business Economics, Ministry Commerce (October 1995), p. 17

⁸⁷ Article 19(2) " The process of liberalization shall take place with due respect for national policy objectives and level of development of individual Members, both overall and in individual sectors. There shall be appropriate flexibility fo individual devleoping country Members for opening fewer sectors, liberalizing fewer of transactions, progressively extending market in line with their development situation and..."

WTO, General Agreement on Trade in Services Department of Business Economics, Ministry Commerce (October 1995), p. 17.

กำหนดแนวทางปฏิบัติ สำหรับบริการโทรคมนาคมต่อไป โดยคณะมนตรีว่าด้วยการค้าบริการจะดำเนินการประเมินการค้าบริการสำหรับบริการโทรคมนาคมตามเงื่อนไขโดยรวมทั้งหมดของบริการ และในแต่ละสาขา เช่น สาขาบริการโทรคมนาคม และนอกจากนี้แล้ว รัฐสมาชิกมีพันธกรณีจะต้องปฏิบัติเป็นพิเศษแก่รัฐสมาชิกประเทศพัฒนาน้อยที่สุด ในกรณีที่เกิดปัญหาอย่างรุนแรงในการยอมรับข้อผูกพันเฉพาะสาขาบริการโทรคมนาคมที่ได้เจรจาไว้⁸⁸ โดยขั้นตอนการเปิดเสรีการค้าบริการโทรคมนาคมจะต้องมีความคืบหน้าเป็นลำดับสำหรับการเจรจาการค้าบริการในแต่ละรอบ ทั้งนี้การเจรจาการค้าบริการในแต่ละรอบอาจจะเป็นการเจรจาบริการในระดับทวิภาคี การเจรจาหลายฝ่ายหรือการเจรจาพหุภาคีภายใต้ข้อผูกพันเฉพาะที่ทำขึ้นก็ได้⁸⁹

ทั้งนี้จึงสรุปได้ว่า การเปิดเสรีการค้าบริการโทรคมนาคมไม่อาจที่จะอาศัยจากการทำตารางข้อผูกพันเฉพาะได้แต่เพียงอย่างเดียว แต่ยังคงทำการเจรจาทั้งในระดับทวิภาคีและพหุภาคีในรอบต่อไปด้วย เพื่อที่จะขจัดอุปสรรคทางการค้าบริการโทรคมนาคมให้หมดลง และในที่สุดแล้วจะต้องไม่มีอุปสรรคทางการค้าบริการ

⁸⁸ Article 19(3) " For each round, negotiating guidelines and procedures shall be established. For the purposes of establishing such guidelines, the Council for Trade in Services shall carry out an assessment of trade in services in overall terms and on a sectoral basis with reference to the objectives of this Agreement, including those set out in paragraph 1 of Article IV. Negotiating guidelines shall establish modalities for the treatment of liberalization undertaken autonomously by Members since previous negotiations, as well as for the special treatment for least- developed country Members under the provisions of paragraph 3 of Article IV."

WTO, General Agreement on Trade in Services, Department of Business Economics, Ministry Commerce (October 1995), p. 18.

⁸⁹ Article 19(4) "The process of progressive liberalization shall be advanced In each such round through bilateral, plurilateral or multilateral negotiations directed towards increasing the general level of specific commitments undertaken by Members under this Agreement."

WTO, General Agreement on Trade in Services, Department of Business Economics, Ministry Commerce (October 1995) , p. 18.

โทรคมนาคมใดๆ เหลืออยู่เลย และสำหรับประเทศไทยซึ่งเป็นรัฐสมาชิกหนึ่งของความตกลง
ทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ จะต้องดำเนินขั้นตอนการเปิดเสรีการค้าบริการโทรคมนาคมที่
กล่าวมาข้างต้นนี้ และในบทต่อไปจะศึกษาถึงระบบกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับบริการ
โทรคมนาคมก่อนที่จะศึกษาถึงพันธกรณีของประเทศไทยภายใต้ความตกลงทั่วไปว่าด้วย
การค้าบริการต่อไป เพื่อจะปูทางไปสู่การวิเคราะห์ว่ากฎหมายของประเทศไทย ในส่วนที่
ไม่สอดคล้องกับพันธกรณีของประเทศไทยภายใต้ความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ
อย่างไร.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย